

**TARTU OSKAR LUTSU NIMELISE
LINNARAAMATUKOGU
2025. AASTA TEGEVUSE ARUANNE**

Sisukord

1	Aasta lühikokkuvõte.....	3
2	Juhtimine ja personal.....	4
3	Hoone ja ruum. Ligipääsetavus. Innovatsioon	10
4	Kogude kujundamine	17
5	Lugejateenindus ja raamatukoguteenused.....	25
6	Raamatukogu turundus.....	35
7	Eesmärgid tulevaks aastaks	37
	Lisa 1. Raamatuaasta kokkuvõte Tartu Linnaraamatukogus.....	38

1 Aasta lühikokkuvõte

1.1 Millised olid aruandeaasta tähtsündmused?

Eesti Raamatu Aasta, mille raames said raamatud, kirjandus ja lugemine ühiskonnas tavapärasest suurema tähelepanu osaliseks ning see tõi ka rohkem rahvast raamatukokku.

Linnaraamatukogus alustasime üleminekut kaasaegsele iseteeninduslikule laenutus- ja turvasüsteemile. Hankisime RFID-lahenduse, kiibistasime kogud, käivitasime laenutuse muutunud moel.

Peamaja lasteosakonna ruumide remont, mis andis neile värske ilme ja võimaldab teenuste pakkumist tänapäevasemal moel.

1.2 Millised olid tegevused teema-aastatel?

2025. aasta läks suuresti Eesti Raamatu Aasta tähe all. Korraldasime erinevaid kohtumisi, näitusi, mängu raamatu ja lugemise populariseerimiseks (vt lähemalt lisa 1). Eraldi nimetaks siin: Raamatuaasta kohtumiste sarja raames (7 kohtumist) tulid külla olulised ühiskonnategelased, kes arutlesid oma tegemiste, raamatute ja lugemise üle.

Raamatuaastale oli pühendatud 5 erinevat mahukat näitust, mille autoriteks olid linnaraamatukogu töötajad. Lisaks olid raamatuaastast inspireeritud tähestikuväljapanekud kõikides osakondades ja harukogudes, aasta jooksul oli raamatuväljapanekuid 409.

Tartu Linnaraamatukogu nukuteater mängis 2025. aastal Eesti Raamatu Aasta puhul Ilmar Tomuski näidendit "Seiklus raamatumetsas". Nukuteatri näitetrupp esitas etendust üle 20 korra nii raamatukogus kui mujal ja seda on näinud üle 1300 lapse.

1.3 Millised olid uued märkimisväärsed tegevused ja teenused?

Tegevused üleminekuks iseteeninduslikule laenutus- ja turvasüsteemile (tegelesime kogude puhastusega, korraldasime riigihanke, paigaldasime seadmed, koolitasime töötajaid ja valmistasime juhendmaterjalid kasutajatele).

1.4 Kas aruandeaastaks seatud eesmärgid täideti?

Aastaks seatud eesmärgid täideti. Jätkasime oma põhitegevustega raamatukogu ning kogukonnakeskusena. Korraldasime juba hästi järgi proovitud sündmusi (nagu kirjandusfestivalid, kogukonnapäevad, jt) ja katsetasime uusi (kirjandusüritused erivajadustega sihtrühmadele, jt). Jätkasime ettevalmistus- ja planeerimistegevusi kultuurikeskus Siuru raames. Jätkasime helisummutustöödega lugemissaalides, mis annavad võimaluse lugemissaalides töötada inimestel, kes vajavad töö tegemiseks omaette olemist, jms. Sügisel viisime läbi lugejaküsitluse teenustega rahulolu kohta.

1.5 Üle-eestilise rahulolu-uuringu rahuloluindeks

Kogutud vastuste järgi on kasutajate hinnang raamatukoguteenusetele igati positiivne, kiitev ja rahulolev.

2 Juhtimine ja personal

KOV-i nimi	1. Elanike arv	2.1 Registrikoodiga raamatukogude arv	2.2 Keskraamatukogude arv	2.3 Haruraamatukogude arv	2.4 Rändraamatukogude arv	2.Kokku (2.2+2.3+2.4)	3.Teeninduspunktid e arv
2024	98279	1	1	4	0	5	0
2025	97451	1	1	4	0	5	0

2.1 Juhtimine

2.1.1 Muudatused raamatukoguvõrgus

2025. aastal ei toimunud muudatusi raamatukoguvõrgus, ega ka suuremaid struktuuri muudatusi.

2.1.2 Rahvaraamatukogu nõukogu

Linnaraamatukogu nõukogu 2025. aastal ei kogunenud.

2.1.3 Rahvaraamatukogu arengukava

Tartu Linnaraamatukogul on kehtiv ja avaldatud arengukava. Praegune arengukava kehtib aastail 2024-2027. Arengukava uuendati viimati 2025. aasta kevadel. Link arengukavale: <https://www.luts.ee/et/arengukava>. Raamatukogu arenguvajadusi kajastavad teiste hulgas ka Tartu linna arengukava ja teised strateegilised dokumendid. Linna arengudokumente kaasajastatakse jooksvalt ja sellesse on kaasatud ka linnaraamatukogu direktor.

2.2 Eelarve

Tulud ja kulud	Seisuga 31.12.24 €	Seisuga 31.12.25 €
Tulud kokku	3 066 365	2 999 401
Tööjõukulu	1 929 486	1 879 073
Komplekteerimiskulu	267 478	250 197
sh KOV-ilt	152 995	144 090
sh riigilt	114 483	106 107
sh KuM-ilt	114 483	106 107
Infotehnoloogiakulu	108 053	165 309

2.2.1 Raamatukogu projektid

Seoses raamatukogutöötajate suure hõivatusega RFID- ja iseteeninduslahenduste kasutusele võtmisega, Tartu Linnaraamatukogu 2025. aastal rahvusvahelisi koostööprojekte ei teinud. Rahvusvahelist raha küsiti vaid juhtkonna õppereisiks augustis 2025 Põhjamaade Ministrite Nõukogult (NB8-grant) Helsingi ja Stockholmi raamatukogude külastamiseks.

Eestis taotleti ürituste korraldamiseks toetust Kultuurkapitalilt (vt järgnevat tabelit) ja EV Kultuuriministeeriumi rahvaraamatukogudele suunatud kiirendi voorudest. Raha saadi helisummutavate töökohtade loomiseks (2025) ja üleminekuks iseteeninduslikule laenutus- ja turvasüsteemile (2. etapp, 2026).

Projekti nimi	Toetuse allikas	Projekti periood	Eraldatud summa	Projekti üldmaksumus	Staatus (lõpetatud, käimasolev vms)
Üleminek kaasaegsele iseteeninduslikule laenutus- ja turvasüsteemile (1. etapp)	EV Kultuuriministeeriumi raamatukogude kiirendi 2023 2. voor (investeeringud)	2024-2025	75 000	Lõplik maksumus 165 309.36	Lõppes detsembris 2025
Üleminek kaasaegsele iseteeninduslikule laenutus- ja turvasüsteemile (2. etapp)	EV Kultuuriministeeriumi raamatukogude kiirendi 2025 2. voor (investeeringud)	2026	18 863	Eeldatav maksumus 37 726	Lõpeb detsembris 2026
Helisummutavad töökohad Tartu linnaraamatukogus	EV Kultuuriministeeriumi raamatukogude kiirendi 2024 2. voor (investeeringud)	2025	23 200	Lõplik maksumus 46 435.64	Lõppes detsembris 2025
Kohtumised kirjanikega (30 kohtumist)	Eesti Kultuurkapitali kirjanduse sihtkapitali 2024 4. jaotus	2025 kevad	7574.11	8877.15	Lõpetatud
Kohtumised kirjanikega (21 kohtumist)	Eesti Kultuurkapitali kirjanduse sihtkapitali 2025 2. jaotus	2025 sügis	6492.86	7307.67	Lõpetatud
Kohtumised kirjanikega (23 kohtumist)	Eesti Kultuurkapitali kirjanduse sihtkapitali 2025 4. jaotus	2026 kevad	7189	Eeldatav maksumus 8216.76	Lõpeb mais 2026
Õppereis Helsingi ja Stockholmi raamatukogudesse	NB8-grant	August 2025	4000	10 552.50	Lõpetatud

2025. aasta olulisemaks ettevõtmiseks linnaraamatukogus oli vaieldamatult võimalus alustada üleminekut kaasaegsele iseteeninduslikule laenutus- ja turvasüsteemile, mida saime teha tänu linna toetusele ja võimalusele kasutada EV Kultuuriministeeriumi raamatukogude kiirendi rahastust. Kevadel korraldatud riigihanke võitis AS Atea, kes vahendas meile *bibliotheca*-süsteemi. Kogude kiibistamisega alustasime augustis 2025. Nn pilootprojektina alustasime Annelinna harukogus, kuna seal oli juba varasemalt iseteeninduse, sh kogude turvamise kogemus olemas. Jätkasime Tammelinna ja Ilmatsalu harukogudes, seejärel peamajas. Oleme kiibistamist korraldanud hoogtöödena, et jõuaks korraga ning kiirelt mingi kogu (harukogu, peamaja lugemissaali) tehtud. 1. etapi raames teadsime, et jõuame kiibistada osa kogudest ja mingi osa peab jääma 2. etappi (ehk jätkame tegevustega 2026. aastal). Detsembris 2025 olid kõik hangitud seadmed raamatukogule üle antud ja koolitused korraldatud. Lettide vahendusel oli RFID-põhine laenutus kiibistatud kogude osas alanud, iseteeninduse kioskite vahendusel käivitame 2026. aasta algul.

Sügisel 2024 alustasime raamatukogus eeltöödega lugemissaalidele helisummutuslahenduste leidmiseks: konsulteerisime ekspertidega, võtsime hinnapakumisi, jms. Osa helisummutavatest tugitoolidest hankisime ja paigaldasime 2025. aasta algul, et näha kuidas neid külastajate poolt omaks võetakse. EV Kultuuriministeeriumi raamatukogude kiirendi tarbeks tehtud projekti raames kavandatud koostöökabiinid, helisummutavad tugitoolid ja paneelid hankisime ning paigaldasime sügisel 2025. Detsembri keskpaigaks olid kõik hanked ja paigaldused tehtud. Kolmest koostöökabiinist kaks said peamajja (üks erialakirjanduse saali 2. korrusel ja teine erialakirjanduse saali 3. korrusel) ning kolmas kabiin Annelinna harukogusse. Helisummutavad tugitoolid ja koostöökabiinid hankisime firmalt Kitman Thulema AS ning helisummutavad paneelid hankisime firmalt Lestrom OÜ.

Neli viimast aastat on linnaraamatukogus korraldatud osa kirjanikega kohtumisi Kultuurkapitali kirjanduse sihtkapitali toel. 2025. aastal oli selliseid kohtumisi üle viiekümne. Projektiraha võimaldab kutsuda oluliselt rohkem kirjanikke raamatukokku ja tuua autorid tartlastele nõo kätte, kuna väga hästi on käima läinud meie „Kohtumised kirjanikega“ üritused kõigis raamatukogu majades üle linna.

Väga õnnestunuks võib pidada juhtkonna ühist (7 inimest) augusti lõpus toimunud õppereisi Põhja- ja Baltimaade avaliku halduse mobiilsusprogrammi toel Helsingi ja Stockholmi (linna)raamatukogudesse, kus nädala jooksul külastati ja suheldi kolleegidega 13 erinevas raamatukogus. Helsingis ja Stockholmiski on käsil raamatukogusüsteemi vahetused, ruumi- ja teenuste uuendused jms, mille kõige raames oli kasulik kogemusi vahetada ja sealseid tegemisi näha.

2.3 Personal

Seisuga 31.12.2025 töötas Tartu Linnaraamatukogu peamajas ja harukogudes kokku 80 inimest (vt järgnevat tabelit).

Töötajate keskmine vanus on 54 aastat, naistel 54,7 ja meestel 48,7. Noorim töötaja on 25 aastane ja vanim 73 aastane. Suurem osa töötajast jääb vanuse vahemikku 35-64. Keskmine tööstaaž on 21,7 aastat.

Tartu Linnaraamatukogu töötajad

peamaja	58	53,1
adminstratsioon	7	5,75
avalikud suhted	6 (neist kaks töötajat ka poole koormu sega teises osakonnas)	4,5
majandusosakond	3 (neist üks poole kohaga avalikes suhe tes)	2,3
kogude arendus	5	5
laste- ja noorteosakond	7	6,5
erialakirjandus	12 (neist üks töötaja poole kohtaga avalikes suhetes)	11,5
muusikaosakond	3	3
ilukirjandus	13	11,15
ajakirjandus	4	3,4
harukogud	22	19,4

Annelinn	9	7,4
Tammelinn	6	5,25
Karlova	5	5
Ilmatsalu	2	1,75
Kokku	80	72,5

2.3.1 Olulisemad muudatused personali korralduses

Töötajate arvus muutust ei toimunud, ka eelmisel aastal töötas raamatukogus 80 inimest.

Enamus muudatustest olid seotud koormuste ja kohtade vahetamisega.

Ilmatsalu harukogu ning laste- ja noorteosakonna juhatajad andsid oma kohustused üle, asudes ise tööle teiste ülesannetega. Endine turvamees tuli peale pikaajalist haigust tagasi teisele töökohale, asudes täitma lugejateenindaja ülesandeid. Turvamehe asendaja jäi tööle ja jätkas nii turvamehena (0,5 koormust) kui videospetsialistina (0,5 koormust).

Annelinna harukogust läks üks töötaja töölt ära. Tema tööülesanded võttis üle noor kolleeg, kelle enda asemele tuli Annelinna harukokku appi peamaja ajakirjanduse osakonna töötaja. Ajakirjanduse osakond jätkab väiksema arvu töötajatega. Laste- ja noorteosakonda tuli tööle üks uus noor töötaja ja ilukirjanduse osakonda siirdus tööle endine laste- ja noorteosakonna juhtataja. Suurema koormusega naases tööle raamatukogu personalijuht.

2.3.2 Erialahariduse ja kutse omandamine

Suur osa raamatukogutöötajatest on kõrgharidusega (82,5%), neist suur osa ka raamatukogundusliku kõrgharidusega (vt järgnevat tabelit). Raamatukoguhoidja kutset omab kaksteist töötajat.

Tartu Linnaraamatukogu töötajate haridustase

Raamatukogutöötajate arv hariduse järgi	2025	%
kõrgharidusega raamatukogutöötajad kokku	66	82,5
sh. raamatukogundusharidusega	35	43,75
keskharidusega raamatukogutöötajad kokku	13	16,25
sh. raamatukoguharidusega	4	5
põhiharidusega	1	1,25
Raamatukoguhoidjad, kellele on omistatud raamatukoguhoidja kutse	12	15

Aruandeaasta jooksul õppis kõrgkoolis kolm töötajat.

Tartu Ülikooli kultuurikorralduse magistriõppe lõpetas üks töötaja. Õpinguid jätkavad kaks töötajat – üks töötaja omandab magistrikraadi Maaülikoolis ergonoomika erialal, teine Tartu Ülikoolis ajaloo erialal.

2.3.3 Täienduskoolitused

Koolitusteema	Koolituste arv
Juhtimine, sh projektijuhtimine	1
Digi- ja meediapädevused	49
Isikuandmete kaitse ja autoriõigused	
Klienditeenindus	4
Kogude kujundamine ja haldamine	9
Koolituste ja ürituste korraldamine, sh koolitamine	15
Kultuur ja kirjandus	55
Ligipääsetavuse tagamine ning erivajadustega või puuetega inimeste teenindus	2
Meeskonnatöö ja koostööoskused	5
Raamatukogutöö kvantitatiivne ja kvalitatiivne hindamine, sh statistika ja uuringud	2
Teenuste pakkumine ja arendus	2
Tervise edendus, liikumisharrastus	6
Muu (nimetada)	
Keeleõpe	5
Kõitmine	2
Kalligraafia	1
Mälutreening	5
Muusika	4
Sekretäritöö	1
Ergonoomika	1
Tuleohutus- ja evakuatsooniõppus	2

Oluliseks teemaks oli jätkuvalt infotehnoloogiliste teadmiste arendamine, erialane ja kirjandusalane enesetäiendamine. Kõige rohkem hariti end kirjanduse vallas, võeti osa kirjandusfestivalidest (Prima Vista, Head Read), osaleti kirjandusalastel konverentsidel, ettekandepäevadel. Aprillis toimus traditsiooniliselt algupärase lastekirjanduse päev, seekordseks teemaks "Põlvkonnad, koolkonnad ja hingesugulased meie laste ja noortekirjanduses". Kirjandusteadlane Tanar Kirs käis kahel korral kogu raamatukogu töötajaskonnale rääkimas Juhan Liivist ja tema ajast, sh tuur J. Liivi muuseumis.

Suur osa koolitustest keskendus erinevatele digiteemadele ja uuendustele – kassasüsteemi ja RFID rakendamise koolitused, siseveebi tutvustavad koolitused ja tehisintellekti koolitused.

Suur rõhk oli ka kogude kujundamise teemadel, meeskonnatööl ja ürituste korraldamise koolitustel. Traditsiooniliselt osaleti Tallinna Raamatukogude korraldatud erialapäeval, käidi rahvaraamatukoguhoidjate suveseminaris, seminarlaagrites, osaleti töögruppides. Toimusid iga-aastased evakuatsiooniõppused, osaleti loengutes ja seminaridel. Laste- ja noortetöötajad käisid korra kuus koos, et omavahel kogemusi vahetada. Muusikaosakonna töötajad käisid erinevatel muusikaga seotud koolitustel ja väike grupp raamatukogutöötajaid haris end vanemaealiste mälu treenimise osas.

Ka sel aastal käidi palju õppereisidel nii Eestis (Tallinnas, Lääne-Virumaal, Raplas, Sillamäel, Narva-Jõesuus, Viljandis jm) kui välismaal: Soomes (Helsingi ja Tampere raamatukogud), Poolas (Białystoki, Lublini ja Varssavi raamatukogud), Rootsis (Stockholmi kultuurikeskus ja sealsed raamatukogud, Tranströmeri raamatukogu jt), Saksamaal (Berliini kirjandusfestival), Leedus (CoBal 2025 kongress „Libraries – Key to Literate Society“ Kaunases).

Reisid olid seotud kogemuste vahetamiseks kolleegide vahel, teenuste arendamiseks ja uute ideede saamiseks RFID rakendamiseks ning uue südalinna kultuurikeskuse ehitamiseks.

Kõigist koolitustest oli raamatukoguhoidjatele kasu, olgu see siis konkreetse tehnika või infotehnoloogilise pädevustega seotud õppimine, ülevaade kirjandusest, aga ka mingid konkreetsed spetsiifilised huvid. Raamatukoguhoidja jaoks on väga oluline olla digipädev, osata koolitada, koostööd teha. Väga kasulik on omavaheline teadmiste jagamine (õpiringid) ja raamatukogutöös on tähtis ka kirjanduse tundmine.

Töötajate endi hinnangul olid kõige kasulikumad rahvaraamatukoguhoidjate suveakadeemia ja osalemine erinevatel kirjanduslikel konverentsidel ning kitsad erialaspetsiifilised koolitused mõne väga konkreetse oskuse õppimiseks, väga olulisena toodi välja õpiringid ja oma osakonnaga tehtud õppereisid-inspiratsioonipäevad.

3 Hoone ja ruum. Ligipääsetavus. Innovatsioon

3.1 Hoone ja ruum

3.1.1 Haldustegevuse üldiseloostus

Tartu Linnaraamatukogu peahoone, Annelinna harukogu, Tammelinna harukogu, Karlova-Ropka harukogu sisekoristusteenust ja Kompanii 3/5 ja Kaunase pst 23 väliskoristusteenust osutab ajavahemikul 01.01.2025-31.12.2027 Stell Eesti AS. Raamatukogu siseruumide koristatav pind kokku 6288,5 m², mis jaguneb järgnevalt:

1. Peakogu (Kompanii 3/5) 4132,6 m²
2. Annelinna harukogu (Kaunase pst 23) 1201,7 m²
3. Tammelinna harukogu (Suur kaar 56) 405,9 m²
4. Karlova-Ropka harukogu (Tehase 16) 548,3m²

Ilmatsalu harukogu (Kooli tee 5, Ilmatsalu alevik) ruume koristamine on lahendatud koos Ilmatsalu Põhikooli koristamisega, kus samuti osutab koristusteenust Stell Eesti AS.

Koristuse pindade mahud 2025. aastal ei muutunud. Üldine koristamise kvaliteet ja väliskoristusteenus on rahuldav. Tekkinud probleemid lahenevad enamasti kiiresti.

Sõitudeks ja lugejate koduteeninduseks kasutati täisteenusrendis, AS APR-Rent, Hertz frantsiisiomanik Eestis, olevat väikebussi. Alates detsembrist on täisteenusrendis oleva väikebussi ettevõttelt Ideal OÜ, mis on AVIS brändi frantsiisiomanik Eestis. Väikebussi läbisõit 2025. aastal oli ligi 19 tuh km.

3.1.2 Peamaja ruumid

2025. aastal valmis värskendatud ilmega lasteosakond, kuhu muuhulgas tehti ka Tartu Linnaraamatukogu esimene „Ema ja lapse tuba“ (enne seda viimane teadaolev remont antud osakonnas oli umbes 35 aastat tagasi). Remondi maksumus oli ligi 60 tuh. eurot.

Vahetati reisijate liftil liftitrossid. Suvel oli avatud õuekontor (väliterrass sai suvise mööbli koos hubase aluspõrandaga). Tagumise trepikoja koridori paigaldati lukuaasad rataste lukustamiseks. Lisati juurde sorteerimisprügikaste. Paigaldati kaks vaikusekabiini. Saime juurde laoruumi (endine alajaam), kus saame hoiustada erinevat mööblit. Muusikaosakonnas parandati põrandal augud ära. Hoone soojasõlmes vahetati välja seadmeid. Peaukse ees olevad pingid ja varikatuse tugipostid said värskenduse.

Üldiselt vajab kogu hoone kapitaalset remonti (põrandatöödest kuni katusevahetuseni välja, ventilatsioonisüsteemi rajamist, uut vee- ja kanalisatsioonisüsteemi, uut elektrisüsteemi (sh nõrkvool), uut küttesüsteemi, uusi lifte jpm). Puudu on tualettruumidest (muuhulgas on hoones vaid üks kaasaegsetele nõuetele vastav inva-wc). Samuti on raamatukogu üldine ruumikujundus tänapäeva mõistes ebaratsionaalne.

2025. aastal jätkusid ettevalmistused Südalinna kultuurikeskuse (Siuru) valmimise teemadel, kuhu ühe nn ankurasutusena tulevad linnaraamatukogu peamaja uued ruumid. 2025. aastal toimus mh hoone detailplaneeringu kinnitamine ja linnarahvale viidi läbi erinevaid tutvustamisüritusi selles osas, mida hoonesse plaanitakse.

3.1.3 Karlova-Ropka harukogu

Raamatukogu olemasolevate ruumide seisukord on kehv, samuti ruumijaotus on ebaratsionaalne (ruumid on kaubanduskeskuse kahel erineval korrusel ja otseühenduseks kasutatavat ligipääsutreppi on väga ebamugav kasutada). Praeguseks on rendileandjaga sõlmitud leping, mille kohaselt saab raamatukogu 2026. aastal remonditud, kompaktsed, paremini ligipääsetavad, tänavalt nähtavad ruumid.

3.1.4 Tammelinna harukogu

Raamatukogu vajab kapitaalremonti. Olemasolevaid ruume remonditi viimati umbes 22 aastat tagasi, v.a töötajate puhkeruum/söögituba, mille uuendus valmis 2025. aastal. Majja paigaldati 3 uut tugitooli.

3.1.5 Annelinna harukogu

Raamatukogu vajab kapitaalremonti. Olemasolevaid ruume remonditi viimati umbes 20 aastat tagasi.

Harukokku paigaldati vaikusekabiin. Lisaks 2 uut tugitooli. Senise välise tagastuskasti asemele paigaldati raamatute tagastusluuk/tagastuskast peaukse kõrvale seina sisse.

3.1.6 Ilmatsalu harukogu

Raamatukogu vajab värskendusremonti. 2025. aastal vahetati ära kõik olemasolevad vanad luminofoorvalgustid uute energiasäästlikumate LED valgustite vastu.

3.2 Ligipääsetavus

3.2.1 Ligipääs raamatukogu ruumidele ja teenustele

Ligipääsetavuse aspektid	Jah/ei
Raamatukogu kodulehel on toodud vajalik info erivajadustega inimestele pakutavate võimaluste ning ruumide kohta	Jah
Raamatukogu kodulehel on info Pimedate raamatukogu ja selle võimaluste kohta	Jah
	Mitmes raamatukogus?
Raamatukokku on paigaldatud taktilised tähised	-
Raamatukogu pakub regulaarselt koduteenindust	Jah -5
Raamatukogusse pääseb mugavalt ilma kõrvalise abita ka ratastoolis, piiratud liikumisvõimega või lapsevankriga külastaja	Jah -5
Ratastoolis, piiratud liikumisvõimega või lapsevankriga külastajad pääsevad ilma kõrvaliseabita mugavalt kõikidesse raamatukogu ruumidesse	-
Raamatukogus on nõutele vastav invatualett	Jah -3
Raamatukogu juures on invaparkimiskohad või invatranspordile on muul viisil tagatud parkimisvõimalus	Jah -5
Kuuldeaparaadi kasutajal on raamatukogus võimalik kasutada silmusvõimendit	-
Raamatukogu lahtiolekuajad arvestavad ühistranspordigraafikutega	Jah -5

Raamatukogu on avatud vähemalt ühel nädalavahetuse päeval	Jah -4
Muu (nimetada)	

3.2.2 Koduteenindus

Koduteeninduse teenused	Kordade arv	Kasutajate arv
Väljaannete laenutus	laenutus 4504 pikendus 8468 kokku 12972	86
Kasutajakoolitus	-	
Digipädevuste alane nõustamine	-	
Muu: avaliku info vahendamine (sotsiaalteenade ja digiteemade kombinatsioon nõustamine)	12	12

Raamatukoguväline teenus on põhiliselt koduteenindus ning Liiva tänava hooldekodu. Teenus hõlmab erivajadustega inimeste teenindamist, tellimuste ettevalmistamist ja täitmist.

Bussiringid toimuvad kolmapäeviti, keskmiselt on 14 koduviiti korraga, vajadusel ja võimalusel käib töötaja kodudes ka muul ajal. Koduteeninduse mobiiltelefoni number on kodulehel kõigile kättesaadav. Koduteeninduse tarbeks on loodud deposiitkonto, raamatud deponeeritakse kontole ja sealt edasi laenutatakse kasutajale.

Koduteeninduse kasutajaid peamaja kaudu oli 2025. a 59. Neile tehti visiite 583 korral 43 bussiringiga (bussiringiväliseid külastusi 17). Laenutused-pikendused kokku 12 600, ainult laenutused 4132.

Lisaks koduteenindusele pakume raamatukoguteenust üle nädala esmaspäeviti Liiva tänava hooldekodus. Hooldekodus on 22 lugejat. Teenust kasutati 305 korral, töötaja tegi asutusse 23 visiiti. Laenutati 1071 teavikut.

Tavalise koduteenindusena on 2 lugejat Südame Kodus ja 1 lugeja Eluringis.

Peamaja keskse koduteeninduse kõrval pakuti oma piirkonnale teenust Tammelinna harukogu poolt. Koduteeninduse võimalust kasutati kokku 86 korral, mille jooksul laenutati 372 teost. Lugemist said nad ise valida kas telefoni teel, elektronkataloog ESTER abil või raamatukoguhoidja vahendusel. Lugejaid külastati vastavalt nende soovidele, kuid maksimaalselt üks kord nädalas. Raamatuid laenutati nagu tavalistele lugejatele, st olenevalt raamatust või ajakirjast 7 või 21 päevaks.

Koduteeninduse lugejatel on soove palju ning jõudumööda püütakse neid soove ka täita, kuigi mõnedel raamatutel võivad olla pikad ooteajad, siis ajapikku need raamatud siiski soovijateni ka jõuavad.

3.2.3 Teenused teistele asutustele

Teenused teistele asutustele	Kordade arv	Osavõtjate arv
Raamatukogu fondi laenutus Ristikheina lasteaiale	10	

Igakuiselt laenutab Karlova-Ropka harukogu Ristikheina lasteaiale osa fondist lasteaias kohapeal kasutamiseks, kokku õppeaasta jooksul ca 400 raamatut. Valikut tehes lähtuti rühmade

õppekavadest, rühmas läbitavatest teemadest ja laste vanusest. On õpetajaid, kes tellivad konkreetseid raamatuid.

3.3 Innovatsioon

3.3.1 Raamatukogu pakutavad/kasutatavad innovaatilised/infotehnoloogilised võimalused

Innovaatilised/infotehnoloogilised lahendused	Mitmes raamatukogus?
Raamatukogusüsteem URRAM	-
Raamatukogusüsteem RIKS	-
Raamatukogusüsteem Sierra	Oleme üks raamatukogu viies majas
Raamatuid saab laenutada igal ajal laenutuskapi kaudu	4 (kappi ei ole vaid Ilmatsalus, mis on väike koht)
Raamatuid saab tagastada igal ajal tagastuskasti, tagastusluugi või laenutuskapi kaudu	5
Raamatukogus on iseteeninduslahendused (laenutusautomaadid)	4 (paigaldus ja testimine)
Raamatukogu pakub avatud raamatukogu teenust (24/7)	-
Raamatukogu pakub kasutajatele kaugtöökohta/individuaaltööruumi	5
Raamatukogu pakub kasutajatele rühmatööruumi	5
Raamatukogu pakub kasutajatele konverentsitehnikat	koos vastava ruumi rentimisega
Raamatukogu pakub kasutajatele vähemalt ühte kaamera ja mikrofoni (nt koosolekuteks)	5
Raamatukogus saab kasutada helistuudiot (nt muusika, taskuhäälingute loomiseks)	-
Raamatukogus saab kasutada videostuudiot (nt videote, vlogide loomiseks)	-
Raamatukogus on kasutusel RFID lahendus	4
Raamatukogus on vähemalt üks AIP arvuti	5
Raamatukogus saab kasutada WiFi ühendust	5
Raamatukogus saab kasutada printerit ja/või skannerit ja/või koopiamasinaid	5
Raamatukogus saab värviliselt printida	5
<i>Muud teenused:</i>	
Pillilaenu peamajas	1
Seemneraamatukogu koos seemnelaenutusega peamajas	1
Kogukonnaaed (peenrakasti rentimisvõimalusega) Annelinna harukogus	1
Õmblusmasinad kõigis viies majas	5
Lauamängude mängimine ja laenu kõigis majades	5
Arvuti- ja konsolimängude (sh VR) mängimine kõigis majades	5
3D-pliiaiditega joonistamine	5
3D-printimine peamajas	1
Märgimasinad peamajas	1

Lamineerimine	2
Spiraalköite valmistamine	2

3.3.2 Tähtsamad arendustegevused infotehnoloogia vallas

Infotehnoloogilistes küsimustes pakub linnaraamatukogule tuge linnavalitsuse IT süsteemihalduse osakond. IT süsteemihalduse osakond valmistas ette hanke arvutite vahetuseks, arvutite vahetus toimub 2026. aasta alguses. Raamatukogus oli kavas luua riistvarabaas kõigi raamatukogus kasutusel olevate ning hoidla-alal paiknevate IT seadmete ning tarvikute kohta, kuid pärast sellega tegelenud töötaja lahkumist jäi see plaan teostamata.

Riistvara

Arvutite jt renditingimuste parandamiseks otsustati üle vaadata kõigi asukohtade renditavates ruumides kasutusel olevad seadmed. Peamaja Lutsu tuppa (endisesse kohvikuruumi) paigaldati videokonverentside läbiviimiseks 100-tolline teler koos kaamera ja Clickshare-lahendusega.

Seni Lutsu toas olnud tehnika – ratastel alusel teler koos kaameraga - viidi üle III korruse väikesesse koosolekuruumi, mida kasutatakse peamiselt oma maja koosolekute jaoks.

Annelinna, Tammelinna ja Karlova-Ropka harukogude seminariruumide täiendamine on plaanis 2026. aastal.

Annelinna ja Tammelinna harukogudesse paigaldati uued reklaamekraanid, Annelinnas puudus see varasemalt üldse ja Tammelinna harukogu aknal olev reklaamekraan oli äikese tõttu lakanud töötamast.

Aasta keskel seadustati isikut tõendavate dokumentide kasutamine mobiilirakenduse eesti.ee kaudu. Kuna raamatukogul puudub võimekus luua laenutussüsteemile vastav liides, mille abil saab seda lahendust kasutada, otsustasime vahetada teeninduslettides välja võõtkoodiskannerid 2D skannerite vastu, mis võimaldavad ribakoode lugeda ka mobiiltelefonide ekraanidelt ja seeläbi saame rakendust lugejate tuvastamiseks kasutada.

Aasta lõpus ostetud Playstation5 konsoolid paigaldati peamaja lasteosakonda, Annelinna, Tammelinna ja Ilmatsalu harukokku. Lasteosakonnas loodi konsoolidele kaabliside. Konsoolidele hangiti juurde ka esialgne valik sobivaid mängu. Annelinna harukogu jätkas ainsana mängukonto aastatellimusega, teised mängukohad kasutavad füüsilisi videomänge. Plaanis on luua tingimused VR komplektide kasutuselevõtuks.

Peamajas esineb probleeme WiFi võrguga, eriti just fondialadel. Seadmed vajavad uuendamist. Vajadused kaardistati ning lahenduse elluviimiseks kavandatakse investeering 2026. aasta alguses.

Sel aastal toimus iseteenindusele üleminekuks RFID seadmete hange, mille võitis Atea AS, Bibliotheca süsteemi ja seadmete vahendaja. Uute seadmete tarvis tehti erinevaid kaabeldustöid peamajas, Ilmatsalu, Annelinna ja Tammelinna harukogudes. Annelinna ja Tammelinna harukogudes eemaldati varasemad laenutusega seotud turvaseadmed ning paigaldati uued süsteemiga sobivad turvaseadmed.

Tarkvara

Avalike arvutite haldamiseks sobivat programmi ei õnnestunud leida ning meile sobiva lahenduse arendamine osutus liiga kulukaks. Seetõttu osteti arvutiklassi, ajakirjanduse saali, Annelinna, Tammelinna ja Karlova-Ropka lugeja-arvutite haldamiseks taas NetSupporti litsentsid.

Märkimisväärne väljaminek oli seotud tarkvaraga. Raamatukogus kasutusel olev Office365 eeldab MS-i kontoriprogrammide laialdasemat kasutamist ning dokumentide ühilduvuse ja sünkroniseerimisega seotud probleemide vältimiseks otsustati kõikidesse arvutitesse osta ja paigaldada MS Office kontoritarkvara litsentsid. Ühtlasi lõpetatakse vabavaralise LibreOffice'i kasutamine.

Linnavalitsuse IT süsteemihalduse osakond jätkas infosüsteemide ühtsustamist. Turvalisuse huvides toimus raamatukoguvõrgu segmenteerimine. Hakati tegema ettevalmistusi võrguketaste pilvelahendustele üleviimiseks. Kaardistati ning koostati struktuur ja ajakava seni võrguketastel paiknevate dokumentide, programmide jm üleviimiseks OneDrive'i. Esmajoones keskenduti töötajate isiklikus kasutuses olevale kettaruumile ehk U-kettal asuvale sisule ja seejärel tegeleti osakondade ning töörühmade failidega ehk S-kettaga. Töötajate arvutites seadistati OneDrive sünkroonimine.

Üleminek tõi kaasa mitmeid probleeme. Näiteks tellimispunkti arhiiv ja letiloendurid ei sobitu pilveteenusega. Ka avalike kaustade ja dokumentide, mis on olnud riskasutuses erinevate osakondade töötajate vahel, asukoht ja õiguste jagamine on osutunud keerukaks, näiteks mõne dokumendi sisu ei sünkroonitud, mõned dokumendid kaotasid oma algse kujunduse jne. Üleminek jätkub 2026. aastal.

Veel üks tarkvaraline muutus oli seotud linnavalitsuse otsusega viia osakonnad ja allasutused ühtsele kassasüsteemile. Seetõttu lõpetati koostöö kassaprogrammi Buum pakujaga ning alustati koostööd AS Ektacoga ja võeti kasutusele nende pakutav programm Compucash. Kuna uus teenusepakkuja tõi kaasa märkimisväärse kulude kasvu, siis valisime ülemineku hetkeks 1. oktoobri. Senised kassasüsteemiga seotud seadmed – printerid, makseterminalid, kassasahtlid – jäid kasutusse, sõlmisime lepingu vaid programmi kasutamiseks. Kahele makseterminalile loodi täiendavalt võrguühendus.

3.3.3 Iseteeninduslike teenuste kasutus

Raamatukapi kaudu laenutati 2025. aastal 15 496 korda ja tagastati 2584 korda.

<i>Kapi asukoht</i>	<i>Laenutuste arv</i>	<i>Tagastuste arv</i>
peamaja	7582	931
Annelinn	1969	439
Tammelin	4303	385
Karlova-Ropka	1642	829
<i>kokku</i>	15 496	2584

Tagastusi on laenutustega võrreldes vähem selle tõttu, et seda võimalust me ei reklaami. Tagastuseks on meil eraldi tagastuskastid kõigi majade välisuste juures. Kuid tagastusfunktsioon ei ole kapiades keelatud ja kui laenutaja soovib sealtkaudu tagastada, siis tal on see võimalus.

Võrdluseks eelmiste aastate arvud peamaja juures asuva raamatukapi näitel:

	2025	2024	2023	2022	2021
Täidetud kappe	7582	5477	6812	6727	5299
Tagastusi kappi	931	860	1321	1275	1069
Aegunud	966	794	935	906	587

Vaatamata harukogude juurde lisandunud laenutuskappidele, ei ole peamaja laenutuskapi kasutamine vähenenud, pigem suurenenud. Küll aga on lahenenud seni aeg-ajalt esinenud pikem ooteaeg kappi tellimisel. Praegu saab enamjaolt kappi tellitud raamatud kätte samal või järgneval päeval.

Jätakuvalt esines tihti tehnilisi tõrkeid. Kõige sagedasem probleem on ID-kaardi lugeri mittetoimimine. Probleeme esines aasta jooksul 96 korral. Lugerid said aasta jooksul korduvalt vahetatud, kuid probleemid jätkusid. Lisaks esines probleeme uute ID-kaartidega (välja antud alates 07.2025). Laenutuskapis ei ole võimalik laenutada Eesti *äpp*-iga.

Kuigi kappidega esines väga palju tehnilisi probleeme, siis lugejate tagasiside on kappide osas positiivne. Sügisesele kasutajaküsitlusele vastanutest 31% oli võimalusega väga rahul ja 13% pigem rahul. 1% vastanutest pigem ei olnud rahul ja 54% ei osanud hinnangut anda. Uurisime ka huvi kohta rohkemate raamatukappide kohta linnaruumis: 36% vastanutest pakub see võimalus huvi ja samuti 36% ei oska öelda, 28% arvas, et see võimalus ei paku neile huvi. Tõenäoliselt läheme teenuse laiendamisega lähitulevikus edasi.

Tellimine pakiautomaati

Jätkame soovijatele pakiautomaadi kaudu tasulise teenuse pakkumist. Pakiautomaadi tellimuste arv vähenes aastaga 98lt pakilt 75le.

	<i>Pakk</i>	<i>Raamat</i>
KOKKU	75	107
<i>Pakiautomaat</i>		<i>Raamat</i>
Anne Selver		14
Kvartali keskus		17
Lõunakeskus		31
Rebase Rimi		10
Vahi Selver		27
Veeriku Selver		7
Aruküla		1
KOKKU		107

4 Kogude kujundamine

2025. aastal tegid töötajad kokku 1016 bibliokirjet, nendest puhtalt ainult meie raamatukogu jaoks 964 (95,8%), 52 (4,2 %) meie tehtud bib. kirjetest kasutasid ka teised ESTERi raamatukogud. E-kataloogi ESTER lisati 2025. aastal kokku 17917 (2024.a 18314) eksemplarikirjet ja parandati 22443 (2024.a 49110) eksemplarikirjet. Võõr- ja venekeelsetele väljaannetele koostame keskmise tasandi bibliokirjeid. Kokku 2025. aastal 903, nendest inglise keeles- 628, vene keeles - 268, ukraina keeles- 35. Kokku kataloogisime veel 10 erinevas keeles - jaapani, norra, soome, prantsuse, rootsi, itaalia, hollandi, poola jt. keeltes.

Erilaadidest kataloogisime 2025. aastal videomänge (11 bib. kirjet), seemneid (29 bib. kirjet), videosalvestisi (68 bib. kirjet).

2025. aastal kustutati e-kataloogi ESTER andmebaasist 74 870 eks. kirjet ja meie tehtud 392 bib. kirjet.

4.1 Komplekteerimise põhimõtted

Tartu Oskar Lutsu nimelisel Linnaraamatukogul on peamaja ehk keskkogu 5 laenutava osakonnaga (Ajakirjanduse osakond, Erialakirjanduse osakond, Ilukirjanduse osakond, Lastea ja noorteosakond, Muusikaosakond) ja 4 harukogu (Annelinna, Tammelinna, Karlova-Ropka ja Ilmatsalu harukogud).

Tartu linnaraamatukogus toimub komplekteerimine üle süsteemi, selle eest vastutab ja peab arvestust Kogude arenduse osakond. Igas osakonnas/harukogus osakonnajuhataja ja/või peaspetsialist osaleb oma kogude kujundamises. Tegutseb ka Kogude toimkond, kuhu kuulub 18 liiget erinevatest osakondadest ja harukogudest.

Seoses vajadusega peamaja kogusid põhjalikumalt korrastada ja RFID kasutusele võtuga, toimub üle süsteemi põhjalik kogude korrastamine ja vähendamine. Töö lihtsustamiseks ja koordineerimiseks võeti 2023. aasta lõpus vastu uus „Väljaannete kustutamise kord”.

Samadest põhjustest lähtuvalt, keskkogu struktuurimuutustest ja ka 2025. a. komplekteerimissummade vähenemisest tingituna, oli 2025. aastal kavas läbi arutada ja fikseerida ka uued komplekteerimise põhimõtted. Paraku see töö jäi pooleli, jätkame 2026. aastal.

Komplekteerimises järgitakse raamatukogu põhimäärust, raamatukogude töökorralduse juhendit ja Kultuuriministeeriumi määruse nr 1 Lisa 1 väärtkirjanduse kohta. Komplekteerimisel lähtutakse lugejate erinevatest vanusegruppidest, nende huvidest ja vajadustest ja raamatukogu rahalistest võimalustest. Komplekteeritakse erinevaid laade (raamatuid, noote, perioodikat, auviseid, arvutimänge, lauamänge jm). Prioriteetideks on laste- ja noortekirjandus, eesti autorite teosed, Eestit puudutav kirjandus, väärtkirjanduse tõlked, elukestvat õpet ja toimetulekut toetav kirjandus, kodulooline kirjandus (Tartu tuba).

4.2 Kogude kasutatavus ja seosed lugejate sihtrühmadega

Üldjoontes tellitakse peamaja eestikeelse ilukirjanduse saali luuleraamatuid 1-2 eksemplari, novellikogusid 2-3, naistekaid 2-3, noorteraamatuid 1-2, muud proosat 2-4, ette teada populaarseks minevaid teoseid 4-5. Menukite puhul jagatakse komplekteerimist ilukirjanduse

ja ajakirjanduse saali vahel – ajakirjanduses on 7-päeva laenutuse riul uutele menukitele (näiteks 3 eksemplarist kriminaalkirjandusest läheb 2 ilukirjanduse saali, 1 ajakirjandusse nn kiirlaenutusse (umbes poole aasta pärast kui suur huvi vaibunud, jõuab see samuti ilukirjanduse saali). Kõigest peaks midagi olema ja väärtkirjandust ei tohiks pisut väiksema huvi tõttu kogusse võtmata jätta. Harukogudesse tellitakse tavaliselt 1 eksemplar ja väljaande menukiks osutumise korral ostetakse eksemplare juurde.

Noortekirjandust on nii laste- ja noorteosakonnas kui ka ilukirjanduse osakonnas – seda selleks, et noortel oleks see üleminek võimalikult sujuv ning et lihtbarjääride (ei taha veel suurte osakonda minna versus ei taha enam lasteosakonnas käia) ületamine oleks võimalikult lihtne ja lugemishuvi innustust saaks.

Raamatute kättesaadavust on püütud peamajas parandada enimnõutavatel raamatutel tavapärase 21-päevase laenutustähtaja asemel 7-päevase laenutustähtaja rakendamisega.

Seoses suurema kogude puhastamisega peamajas, kanti kõigis osakondades maha vananenud, viimastel aastatel mitte laenutatud ja lagunenu raamatuid ning vähendati eksemplaarsust. Võimalusel asendati mõned lagunenu populaarsed raamatud paremate eksemplaridega. Endiselt on probleemiks, et tagastuskasti kaudu tagastatud raamatud saavad niiskuskahjustusi ja lähevad vahel kukkudes katki. Enamus maha kantud väljaannetest läks raamatumüüki, osa tasuta jagamise ja palju ka utiili. (Raamatumüüke korraldatakse jooksvalt paljudes harukogudes ja peamaja saalides. 4x aastas korraldatakse peamajas suured müügid.) Kogude läbitöötamisel võtame aluseks CREW metoodika, kuid seda ei järgita üks-ühele.

4.3 Raamatukogu komplekteerimine (trükis, e-raamat, audioraamat): analüüs ja hinnang

Kogu suurus seisuga 31.12.2024

Raamatud ja noodid	530 934 eksemplari
Auvised	16 306 eksemplari
Elektroonilised teavikud	321 eksemplari
Muud teavikud	1 266 eksemplari
Käsikirjad	41 eksemplari
Ajakirjad	7 127 aastakäiku
Kokku	555 995

Kogu suurus seisuga 31.12.2025

Raamatud ja noodid	472 729 eksemplari
Auvised	15 691 eksemplari
Elektroonilised teavikud	242 eksemplari
Muud teavikud	1 130 eksemplari
Käsikirjad	39 eksemplari
Ajakirjad	6 476 aastakäiku
Kokku	496 307

2025. aastal saadi juurde 16 218 arvestusüksust (ost, annetus, asendus kokku), kustutati 75 906 arvestusüksust. Kogu vähenes 59 037 eksemplari ja 651 ajakirja aastakäigu võrra, vähenemine oli 12 %. Kogude uuenemise protsent oli 2025. aastal 3,3%.

Komplekteerimiskulud

□ linnaelarvest 140 000 €, lisaks linnalt 4090 € materjalidele (raamatukile, kohaviidasildid jm)

□ riigi toetus 106 107 €, 8 376 €, mis on 7,89% vähem kui 2024. aastal (siis 114 483 €)

Omatuludest 2025. aastal komplekteerimisele raha ei saadud (2024. omatuludest 3564 €). Seega oli raha komplekteerimiseks ligi 12 000 € vähem kui 2024. aastal. Toime tulla aitas see, et 2024. aasta lõpus võimaldas rahaline seis osa perioodikast pikemalt ette tellida ja seega kulus 2025. aastal perioodikale vähem raha. Ostetud teavikute arv siiski paratamatult vähenes.

Ostetud teavikute võrdlus (2024 ja 2025)

	raamatud				noodid	kaarid	lauamängud	LP	CD	heliraamat	DVD	CD-ROM DVD-ROM mälupulk, arvutimäng	Kõik kokku
	eesti	vene	võõr	kokku									
2024 eksemplarid	12485	155	869	13509	126	4	69	20	163	4	28	4	13927
2025 eksemplarid	12042	131	971	13144	113	4	42	40	111	3	84	23	13564
vahe	-443	-24	+102	-365	-13	0	-27	+20	-52	-1	+56	+19	-363
2024 nimetused	2527	111	830	3468	91	1	42	20	158	4	28	1	3813
2025 nimetused	2434	81	941	3456	92	1	24	38	107	1	81	14	3814
vahe	-93	-30	+111	-12	+1	0	-18	+18	-51	-3	+53	+13	+1

Kulud jagunesid

Raamatud ja noodid	82,6%
Auvised ja elektroonilised teavikud	2,2%
Muud teavikud	0,3%
Perioodika + e-perioodika	14,9%

2025 ostetud raamatud

	nimetused	eksemplarid	summa	keskmine hind	nimetuste %	eksemplaride %	raha %
eesti keeles	2 434	12042	185 314	15,39	70,4	91,6	92,0
inglise keeles	839	869	12 201	14,04	24,3	6,6	6,1
vene keeles	81	131	1 827	13,95	2,3	1,0	0,9
muud	102	102	1 973	19,34	3,0	0,8	1,0

võõrk							
kokku	3456	13 144	201 315	15,32	100	100	100

Rahaliste vahendite nappust aitas leevendada muuhulgas, et uusi raamatuid ilmus veidi vähem. Eestikeelset raamatut osteti enamasti 1-8, keskmiseks eksemplaarsuseks 4 eks.

2025. aastal ühtegi raamatuvahendajat, kes pakuks senistele konkurentsi, ei lisandunud. Suuremad tarnijad on endiselt Rahva Raamat, Apollo, Krisostomus, kirjastustest Varrak, Ersen, Ühinenud Ajakirjad, otse ostame ka Tartu kirjastustelt Ilmamaa ja Fantaasia.

Venekeelsetest osteti Eestis ilmunud väljaandeid. Nende pakkumisel teeb aktiivset tööd firma Dialog AS. Osteti ka mõned väljaspool Venemaad ilmunud väljaanded. Kahjuks on info leidmine ja ostmine keeruline, raamatud ilmuvad erinevates riikides ja vahendajaid on raske leida. Ukrainakeelseid raamatuid vahendab meile Tartu firma Kolo Books.

Võõrkeelse ilukirjanduse puhul osteti nii rahvusvahelist tunnustust leidnud auhinnatud teoseid kui ajaviitekirjandust, suur huvi on noorsookirjanduse vastu. Annelinna harukogu täiendas oma koomiksikogu. Koomiksikogu on koostatud mõeldes erinevatele vanusegruppidele päris väikestest kuni täiskasvanuteni.

Võõrkeelse liigikirjanduse puhul püüti katta neid alasid, kus eestikeelseid väljaandeid on vähe, enim osteti raamatuid erialakirjanduse osakonna tehnikakirjanduse saali jaoks. Tore koostöö tekkis kogukonna Tartu Vegan Vägi eestvedaja Kerly Ilvesega, tänu millele sai raamatukogule ostetud uusi vegan teemalisi raamatuid.

muud võõrkeeled

	nimetused	eksemplarid
ukraina	32	32
saksa	32	32
soome	13	13
prantsuse	9	9
ungari	6	6
taani	2	2
leedu	2	2
hispaania	2	2
rootsi	1	1
hollandi	1	1
norra	1	1
itaalia	1	1

Ostetud raamatute nimetustest moodustas ilu- ja lastekirjandus (2290 nimetust) 66,3%.

Ostetud raamatute eksemplaridest moodustas ilu- ja lastekirjandus (9072 eksemplari) 69%.

Ostetud raamatute eksemplare oli 13 144, Tartu linna elanike arv oli 2025. aastal 97 451 inimest. Ostetud raamatute arv 1000 elaniku kohta on seega 134,9 eksemplari. (2024. oli näitaja 137,5 eksemplari). Noote osteti 92 nimetust ja 113 eksemplari, peamiselt hangiti need muusikaosakonnale. Heliraamatuid osteti 2025. aastal kolm. E-raamatuid 2025. aastal ei ostetud.

4.4 Perioodika komplekteerimine: analüüs ja hinnang

Ajakirjade ja ajalehtede nimetuste arv vähenes sel aastal veelgi. Alates 2025. a. teatasid lõpetamisest ajakirjad Eesti Mets, Kalale! Looduses, National Geographic Eesti lõpetas ka eriväljaannete avaldamise. Trükiväljaandena ei ilmu Personali Praktik. Märtsis 2025 ilmus viimane Pere ja Kodu trükiajakiri, ilmuvad veel eriväljaanded.

Alates märtsist 2022 ei saa perioodikat Venemaalt. Lehepunkt pakkus asenduseks mõned Lätis ilmuvad venekeelsed ajakirjad/ajalehed, aga lugejahuvi nende vastu ei ole. 2025. aastaks on jäänud ainult Лилит ja Азбука здоровья

Digiväljaanded

Keskkogus ja kõigis harukogudes on ligipääs Postimees Grupi ajalehtedele, Õhtulehe ja Delfi Meedia väljaannetele, ajakirjale Imeline Ajalugu. 2025. aastast on meil Delfi Meedia väljaannetele IP-põhine juurdepääs. 2026. saame IP põhise ka Postimees Grupi ja Õhtulehe väljaannetele. See lihtsustab tunduvalt e-perioodika lugemist raamatukogus.

Keskkogus ja 3 harukogus saab lugeda Äripäeva, ajakirja Imeline Teadus, keskkogus ja 2 harukogus ajakirja Director/Inseneeria. Imeline Ajalugu ja Imeline Teadus annavad trükiajakirja tellijatele veebis tasuta ligipääsu.

Ainult keskkogus: Edasi.org, Personaliuudised.ee, Raamatupidaja.ee, rup.ee, Juridica

Eelistatakse endiselt paberväljaande lugemist. Siiski püüame suurendada digiperioodika valikut. Kahjuks nii mõnigi digikeskkond ei arvesta praegu raamatukogude vajadusi/võimalusi.

Perioodika komplekteerimiseks kulus koos 2026. a. tellimisega: **36 757 €** (2024. a 46 876 €). Summa on oluliselt väiksem eelkõige seetõttu, et 2024. aasta lõpus oli meil võimalus tellida ette ära kogu perioodika, mille uus tellimisperiood algas 2025. a. märtsist ja hiljem. (Kui väljaanded lõpetavad ilmumise ja on jäänud ettemaks, siis pikendatakse sageli mõne teise väljaande tellimisperioodi, seepärast ei ole meil kõikide väljaannete tellimisperioodiks jaanuar-detsember). Kui oleksime nende tellimust pikendanud alles 2025. a., oleks ka käibemaks olnud juba 9%.

Kahjuks 2025. aastal meil sellist rahalist võimekust ei olnud ja need pikendused tuleb teha 2026. aasta rahadest.

Ajakirjad (nimetused) keelte järgi (ostud ja annetused kokku) **arvuliselt ja protsendiliselt:**

	kokku	Eesti keeles	Vene keeles	Inglise keeles	Teistes võõrkeeltes
2025	113	73 = 64,6%	3 = 2,7%	26 = 23%	11 = 9,7%
2024	135	86 = 63,5%	6 = 4,7%		43 = 31,8%
2023	154	100 = 65%	10 = 6,4%		44 = 28,6%

Ajalehed (nimetused) keelte järgi (juurdetulek kokku):

	kokku	Eesti keeles.	Vene keeles	Teistes võõrkeeltes
2025	28	25 = 89,3%	3 = 10,7%	0
2024	34	30 = 88%	4 = 12%	0
2023	38	33 = 87%	5 = 13%	0

4.5 Muude väljaannete komplekteerimine: analüüs ja hinnang

Eelmisega võrreldes osteti sel aastal natuke rohkem auviseid, eelkõige DVD-sid:

2025 osteti 40 LP 111 CD 84 DVD 3 heliraamatut kokku 238 auvist

2024 osteti 20 LP 163 CD 28 DVD 4 heliraamatut kokku 215 auvist

Kuna lastekogu ja harukogud said uued mängukonsoolid, osteti juurde 23 arvutimängu. Annelinna harukogu mängukonsoolide eest tasuti Playstation Plus liikmelisuse tasu ja osteti krediiti mängude jaoks (kokku 348 € eest).

Osteti 42 lauamängu.

4.6 Esemete komplekteerimine: analüüs ja hinnang

Laste- ja noorteosakond vastutab seemneraamatukogu eest. Kutsuti esinejaid töötubadesse ja loengutesse ning viidi läbi üritusi. Aasta jooksul toimus 6 üritust, kus osales 156 inimest.

Seemneraamatukogu töö seemnetega on üsna tömahukas. Sel aastal osteti seemneid 350 euro eest ning pakendati 1300 pakiks. Pakkide varumisele raha ei kulunud, sest pakid volditi ning sildid koostati ja trükiti ise. Seemnepakke laenutati 1588.

2024. aastal sai seemneraamatukogu mitmeid positiivseid meediakajastusi, tänu millele toodi sügisel inimeste poolt hulga annetusi, mis 2025. aastal pakendati. Suure annetusega toetas seemneraamatukogu Maaelu Teadmuskeskus, kes annetas sortimendi kõigist nende aretatud seemnetest. Lisaks annetas Tartu Ülikooli Botaanikaaed püsikute seemneneid.

Pille ja muusikatarvikuid (Pillituvuse teenus peamaja muusikaosakonnas) oli seisuga 01.01.2025: 107 ning 01.01.2026: 138. Kogust kustutati 2 rütmipilli.

4.7 Annetuste osakaal kogude juurdekasvust

Annetused 2025

Raamatud ja noodid	2 154
Auvised	107
Elektroonilised teavikud	1
Muud teavikud	7
Kokku	2 269

Eksemplare		Ostud	Muu kokku	Sellest annetused	Sellest asendused
	2025	13 564	2 269	2 137	132
	2024	13 927	1 955	1 718	237

	2023	13 716	2 834	2 599	235
--	------	--------	-------	-------	-----

Komplekteerimise peamiseks hankeviisiks on ostud. Väike osa on saadud lugejatelt kaotatud eksemplaride asendamisega. Annetusi on tehtud nii eraisikute kui ka ametkondade poolt. Juriidilised isikud, ametkonnad, ministeeriumid jt annetavad põhiliselt oma uusi väljaandeid.

Suuremad annetajad 2025. aastal olid: Hoiuraamatukogu (584 eks.), Apollo (70 eks.), Krisostomus (25 eks.), UNESCO kirjanduslinn Tartu (20 eks.), Tartu Linnamuseum (8 eks.), eraisikutest – Ingrid Liimand (38 eks.), Mai Põldaas (15 eks.), Liis Petersoo (11 eks.), Helju Hallap (9 eks.), Kati Torim (8 eks.). Annetusi on saadud 78 erinevalt asutuselt ja isikult 2137 eks. Annetuste ja kingitustena saadud raamatud märgistasime kleebisega “Kingitus Tartu Linnaraamatukogule”. Mõtleme, et tulevikus võiks kleepsud asendada vastava templiga.

Annetusi saadi 2137 eksemplari, mis moodustab 2025. a. kogude juurdekasvust (15 833 eks.) 13,5%.

4.8 Inventuurid ja mahakandmised

2025. aastal jätkus raamatukogus kogude puhastus. Kustutamist vormistasime 2 korda aastas – 25.05 ja 15.12.2025.

Mahakandmisaktid koostatakse eraldi ostude ja muul moel (annetused, kingitused, asendused) saadud väljaannete kohta. Raamatupidamisele on vaja esitada vaid ostu teel soetatud väljaannete mahakandmisaktid.

Andmebaasist kustutati kõik aktidega mahakantud väljaannete eksemplarikirjed. Bibliokirjed, mis jäid tühjaks ja olid tehtud meie poolt, sai andmebaasist ära kustutatud. Tühjad bibliokirjed, mis olid tehtud teiste raamatukogude poolt, said saadetud ja kustutatud vastavalt „Ühiste kirjete kasutamise korrale” kirjeid teinud raamatukogudele.

Aktide arvandmed summeeriti elektroonilises aasta hulgiarvestuses ja aktid saadeti digitaalselt säilitamiseks arhiivi Tartu Linnavalitsuse dokumendihaldussüsteemis GoPro.

2025. aastal kustutatud eksemplarid põhjuste järgi jagunevad järgmiselt:

lugejate poolt kaotatud	162
kadunud	111
lagunenud	9 818
tagastamata	1 144
sisult aegunud	63 635
KOKKU	74 870

Kustutatud kokku 2025:

Raamatud ja noodid	73 507
Auvised	1 059
Elektroonilised teavikud	117
Muud teavikud	185

Käsikiri	2
Ajakirjade aastakäigud	1 036
Kokku	75 906

	Kustutamine, eks. (perioodikata)
2025	74870
2024	60646
2023	20797

2025.a. kustutati vanemat **perioodikat** keskkogus ja harukogudes kokku järgnevas mahus:.

Nimetusi:

eestikeelseid - 34; venekeelseid – 18; ingliskeelseid - 3, teistes võõrkeeltes – 2; kokku 57 .

Üle süsteemi kustutati nimetusi – 35.

Aastakäike:

eestikeelseid – 911; venekeelseid – 63; teistes võõrkeeltes – 62; kokku - 1036.

5 Lugejateenindus ja raamatukoguteenused

5.1 Lugejaküsitlused

2025. aasta sügisel viidi läbi kasutajaküsitlus, mille eesmärk oli uurida linnaraamatukogu teenuste kasutajate üldist rahulolu pakutavate teenustega. Küsitlus viidi läbi kuu aja jooksul, vastata sai veebi kaudu MS Forms ankeeti täites (2124 vastajat) või lugemissaalides paberankeetil sobivad vastusevariandid ära märkides (54 vastajat). Kokku vastas 2178 inimest ja valim oli piisav järelduste tegemiseks.

Küsitluse järgi külastab raamatukogu iga päev 1% vastanutest, kord nädalas 9%, 1-2 korda kuus 53% ja mõned korrad aastas 37%. Enamuse vastanute peamiseks tegevuseks linnaraamatukogus on väljaannete kaasa laenutamine – seda teeb sageli 85% vastanutest. Kõiki muid võimalikke tegevusi (väljaannete kohapeal kasutamine, interneti ja wifi kasutamine, printimine-paljundamine, kohapeal töötamine ja/või õppimine, üritustel osalemine, jt) tehakse harva või üldse mitte. Tulemustest saab järeldada, et linnaraamatukogu on enamuse oma kasutajate jaoks jätkuvalt ennekõike nn klassikaline laenuraamatukogu. Võrreldes eelmiste, 2023. ja 2018. aastal läbiviidud sarnaste küsitlustega on tulemused üldjoontes samad.

Väga rahul või rahul ollakse linnaraamatukogu asukoh(t)a(de)ga – 97%, lahtioleku kellaaegadega – 95%, kojulaenutamise tingimustega – 97%. Pigem rahul ollakse raamatukogu üldilme ja ruumidega – 53% vastanutest ja väljaannete kättesaadavusega – samuti 55% ehk natuke üle poole vastajatest. Kõige kõrgemat heakskiitu vastanute poolt pälvivad raamatukogutöötajad: nende abivalmiduse ja asjatundlikkusega on väga rahul 80% ja pigem rahul 18% vastanutest. Võrreldes 2023. aastaga on langenud vastanute rahulolu kirjandusürituste ja näitustega (seda kursisolematuse ehk mitte osalemise arvelt) ja on sama 2018. aasta näitajatega (kirjandusüritustega on väga rahul või rahul 27% ja näitustega 41%). Avatud vastustes tehti ettepanekuid rohkem korraldada (kirjandus)üritusi, et neid toimuks nädalavahetustel, jms.

Sama saab öelda ka linnaraamatukogu poolt pakutavate e-teenuste kasutamise kohta: langenud on rahulolu e-kataloogi kasutamise osas (väga rahul 48% pealt 40% vastajatest), minuEsteri kasutamisel ettetellimiseks (väga rahul 43% pealt 36%), kodulehe kasutamise puhul (väga rahul 30% pealt 23%). Siingi on näitajad samas suurusjärgus 2018. aasta tulemustega. Rahulolu (ja sealhulgas kursisoleku osakaal) on samuti langenud sotsiaalmeedia kanalite ja veebide osas.

Võimalike uute teenuste osas huvitab tartlasi kõige enam e-raamatute (48% vastanutest) ja audioraamatute (46%) laenutamise-lugemise võimalus. 2025. aastal juba sai kasutada üleriigilist teenust MIRKO eestikeelsete väljaannete lugemiseks-kuulamiseks ja 2026. aastal hakkab linnaraamatukogu vahendama inglisekeelseid raamatuid Overdrive'i kaudu.

5.2 Raamatukogu kasutamine ja teenused

5.2.1 Avalikule teabele ning riigi- ja kohaliku omavalitsuse elektroonilistele teenustele juurdepääs

Peamaja III korruse erialasaalis on külastajatele kasutada 5 internetiarvutit. Arvutikülastusi oli sel aastal 3544. Individuaalkoolitusi viidi siin arvutite juures läbi 644 inimesele.

Ajakirjanduse lugemissaalis on 3 arvutitöökohta ja siin oli 797 kasutajat. Enamasti vajati abi info otsimisel, salvestamisel, printimisel, digiallkirjastamisel jne.

Peamaja muusikaosakond pakub kasutajatele ühte kaamera ja mikrofoni arvutitöökohta eraldi ruumis. 2025. aastal kasutati 16 korda ca 30 tundi.

Lasteosakonnas on neli lastele ja noortele mõeldud arvutikohta. Sõltuvalt kellaajast on arvutites ka järjekord. Aasta jooksul oli arvutikasutusi kokku 1593. Remondi tõttu ei olnud arvuteid võimalik kasutada maikuust augusti lõpuni.

Annelinna internetitoas on 15 töökohta (10 täiskasvanute ja 5 mänguarvutit). 2025. aastal oli internetitoa külastusi kokku 5098, täiskasvanuid 2070 ja 3028 lapsi. Mänguarvutite külastatavus on võrreldes 2024. aastaga oluliselt tõusnud –internetitoa külastatavus on pisut langenud. Laste külastatavuse suurenemise põhjus võib olla selles, et 2024. a. lõpus paigaldati lasteosakonda tavaliste asemele kaks mänguarvutit. Jälle on siin ajad, kui arvutitesse on tihti järjekorrad.

Karlova-Ropkas saab kasutada 6 arvutit. Eelneva registreerimiseta juhendati individuaalselt inimesi 95 korral, kokku 24 tundi. Teemadeks: kohtutoimikud, Pensionikeskus, Maksuamet, Digilugu, töötukassa teenused, e-notar.

Tammelinna raamatukogu kasutajate käsutuses oli 7 arvutitöökohta (3 täiskasvanutele ja 4 lastele mängimiseks) ja 1 terminaliarvutit. Internetitoa külastusi oli täiskasvanutel ja lastel kokku 3612. Jooksvalt anti nutiabi, pikemaid individuaalkoolitusi toimus 17 (12 erinevat osalejat), sh meiliaadressi tegemine, digiallkirjastamise abi, sõidukaardi isikustamine, dokumendi saatmine, äpi laadimine telefoni).

AIP arvutikohti Ilmatsalu raamatukogus on üks. Külastajad kasutasid seda regulaarselt.

5.2.2 Muudatused ja uuendused teeninduskorralduses ning teenustes, sh e-teenustes

2025. aastal ühtki masinat peamaja tegevustuppa ei lisandunud, kuid masinate kasutus on aasta jooksul tublisti suurenenud, eriti õmblusmasinate kasutus (vt tabelit, vrdl 2024. aastal kasutati tegevustoa masinaid kokku 501 korda).

MASIN	Kasutuskord
õmblusmasin	174
overlokmasin	88
3D printer	86
filmiskanner	69
dokumendiskanner	99
spiraalkõitja	14
laminaator	30
triikraud	14
KOKKU	574

Ka juhendamisi tegevustoas oli sel aastal tunduvalt rohkem, 175 korda: õmblusmasinate kasutamine 53 korda, 3D printimist 51 korda, spiraalkõitjat 8 korda, skannereid 48 korda, laminaatorit 15 korda. Küll tasapisi, kuid järjest paremini jõuab teave meie võimalustest rohkemate külastajateni.

Tammelinna harukogus kasutati õmblusmasinaid 32 korral, teistes harukogudes vähem.

Peamaja muusikaosakonnas saab kasutada pianinot, digiklaverit, digitrumme ja ka kojulaenutatavaid või kliendi enda muusikainstrumente (kokku 138).

2025. aastal kasutati digitrumme 164 h (vrdl 2024: 41 h ; 2023: 31h), digiklaverit 872 h (vrdl 2024: 677,5 ; 2023: 518 h), pianinot saalis 443 h (vrdl 2024: 284 h ; 2023: 245 h ja 55 min).

Kabiinis kohalkasutusena vaadati filme 11 korda ca 18 tundi. Osakonnas on olemas korralik tehnika erinevate helikandjate kuulamiseks.

Peamaja laste- ja noorteosakonnas on mängimiseks Xbox, PlayStation5, Nintendo Switch ja 3D pliiatsid. Aasta jooksul oli mängukonsoolide kasutusi 188. Remondi tõttu ei olnud võimalik mängida maikuust augusti lõpuni.

Annelinna harukogu mängutoas kasutati 2025. aastal mängukonsoole 2314 korral. 2025 lisandus mängutuppa Playstation 5 koos virtuaalprillidega ja sellega mängis 652 noort. PlayStation 4 mängijaid oli 2025. aastal 807 ja Playstation 4 Pro mängijaid oli 2025. aastal 855.

2025. aasta kevadel sai Tammelinna harukogu enda kasutusse uue virtuaalreaalsuse komplekti ja PlayStation5-e koos kolme mänguga, hiljem lisandusid veel mõned mängud. PlayStation võeti laste poolt kohe ka aktiivselt kasutusse, virtuaalreaalsuse komplekt jäi ootama seadistamise abi. Mängukonsooli PlayStation või Xbox One kasutati kokku 2089 korral (2024. aastal 1911 korral). Enamasti jäi mängijate vanus vahemikku 7-14 aastat. Xbox One mängude valikus oli 28 erinevat mängu. Mängukonsool Nintendo valikus oli 7 mängu ja konsooliga mängiti kokku 75 korda (2024. aastal 132 korda). Populaarseim mäng oli nii Xbox One kui ka Nintendo puhul Minecraft. 2020. aastal kasutusele võetud virtuaalreaalsuse komplekti Oculus Questi ei kasutatud, sest see ei olnud töökorras.

Sarnased mängimisvõimalused on olemas ka Karlova-Ropka ja Ilmatsalu harukogudes. Mängukonsoolid on endiselt populaarsed. Tihti on järjekorrad. Lastel on küll rohkem nutiseadmeid ja kodudes mängukonsoole, aga viimaste puhul on raamatukogu eelis mängude hulk ja mitmekesisus ning võimalus koos sõpradega aega veeta.

Kuigi sügisese kasutajaküsitluse järgi ilmneb, et linnaraamatukogu on enamike kasutajate jaoks ennekõike väljaannete kaasalaenutamise koht, siis enda tegevustubade kasutamise ja esemete kättesaadavaks tegemiste jms kasvava kasutusstatistika järgi saab tõdeda, et justkui ühene, laenuraamatukogu olemus on siiski muutumas. Tartlaste teadlikkus raamatukogu laienenud võimalustest kasvab tasapisi ja järjest rohkem leitakse tee erinevaid teenuseid kasutama.

5.2.3 Lugejad

Lugejad 2024	Lugejad 2025	Muutus (+/-)
37 316	37 246	-70

Sellises suurusjärgus on linnaraamatukogu registreeritud kasutajate arv olnud aastaid, kõikudes natuke siia-sinna.

5.2.4 Külastused

Külastused 2024	Külastused 2025	Muutus (+/-)
431 991	494 575	+62 584

Külastused on viimastel aastatel taas väikeses kasvutrendis. Varasemaga (enne 2020) võrreldes ei ole just peamajas taastunud saalides tööd tegevate-õppivate inimeste hulk. Ürituste iseloom on kohati muutunud ja sellest tulenevalt ka nendel osalejate arvud. Seoses kogude kiibistamise hoogtöödega (RFID) olid saalid põgusalt suletud, kuid need ei ole külastuste üldarvu alla viinud.

5.2.5 Laenutused

Laenutused 2024	Laenutused 2025	Muutus (+/-)
951 017	1 068 544	+117 527

Erinevalt külastustest on heameel tõeada, et laenutused on taas varasemate aastate suurusjärgus. Täpsemaid põhjusi on lihtsam pakkuda edaspidi, siis kui taseme osas tekib stabiilsus. Kuid see võib olla seotud muuhulgas raamatuaastaga, kuna raamatud ja kirjandus said meedia jms vahendusel tavapärasemast suurema tähelepanu osaliseks. Samuti tõusevad laenutusnäitajad alati majanduslikult keerulisematel aegadel, kuna raamatute laenutamine on tasuta teenus.

5.2.6 MIRKO teenus

MIRKO pakub võimalust lugeda ja kuulata e-väljaandeid. Selles üleriigilises teenuses osaleb ka meie raamatukogu, põhiliselt rahaga ja komplekteerimise põhimõtete väljatöötamises osaledes. Kogude arenduse osakonna juhataja esindab raamatukogu MIRKO e-väljaannete komplekteerimise nõukogus.

5.2.7 Ülevaade RVL teenusest

Tartu Linnaraamatukogust teistele raamatukogudele tellitud teavikute arv suurenes kolme võrra. Tellijaid oli 17, tellitud teavikuid 70, pikendusi 31. Välja saadeti 69 teavikut, üks loobumine järjekorra tõttu. RVLi teenuse vajadus on veidi vähenenud.

Meilt tellinud raamatukogud:

<i>Raamatukogu</i>	<i>Tellitud</i>	<i>Saadud</i>
Avinurme	1	1
Elva	16	15
Helsinki City Library	1	1

Järvamaa	1	1
Kärdla	2	2
Läänemaa	1	1
Läänemaa	4	4
Mustvee	1	1
Nõo	2	2
Põlva	26	26
RR	3	3
Räpina	1	1
Saare	1	1
TLÜ	1	1
Tsireguliina	1	1
Valga	6	6
Viljandi	2	2
Võru	4	4
Kokku	70	69

Tartu Linnaraamatukogu lugejate tellimused teistest raamatukogudest:

Meie poole pöördus tellimissooviga 10 lugejat, kuid pärast tellimistingimuste täpsustamist loo bus 7 lugejat oma soovist ning välja saatsime 3 lugeja tellimused (2 venekeelset ja 1 võõrkeel- ne erialane raamat). Kõik meie tellimused täideti.

5.2.8 Infopäringud

Päringud 2024	Päringud 2025	Muutus (+/-)
20 262	18 340	-1922

Ühe raamatukoguhoidja kommentaar: "Sel aastal on lugejad kuidagi iseseisvad, võtavad rohkem riulist ise ja küsivad vähem."

5.2.9 Virtuaalüritused, -koolitused ja -näitused

2025. aastal tehti kokku 9 uut virtuaalnäitust, neist enim (5) valmis muusikaosakonnas, laste- ja noorteosakonnas ning ilukirjanduse osakonnas valmis kaks uut virtuaalnäitust. Lasteosakonna virtuaalnäituste sihtrühmaks olid lapsed, teiste näituste puhul täiskasvanud. Lisaks uutele näitustele olid jätkuvalt vaadatavad ka eelmistel aastatel valminud virtuaalnäitused.

Tartu Linnaraamatukogu YouTube kontole lisati 2025. aastal kokku 16 videot, mis on kõik järelvaadatavad.

5.2.10 Tasulised teenused

Milliseid tasulisi teenuseid raamatukogud pakuvad? Valige loetelust sobivad

- ☒ Printimine, paljundamine
- ☒ Ruumirent
- ☐ Üritused
- ☒ Materjalikulu (nt 3D-printimine, laserlõikur jne)
- ☐ Muu (nimetada):

5.3 Laste- ja noorteteenindus

Lug-d 2024	Lug-d 2025	Muutus (+/-)	Külast-d 2024	Külast-d 2025	Muut us (+/-)	Laenut 2024	Laenut 2025	Muutus (+/-)
8872	8780	-92	121 179	124 263	+3084	85 675	84 413	-1262

Lugejate arvu kõikumine on ühel aastal natuke ühes, teisel natuke teises suunas. Aastate lõikes suuremat muutust ei ole. Külastused on kasvanud tänu tihenend koostööle koolide ja lasteaedadega. Hetkel toimuvad regulaarselt laste ja noorte kohtumised kirjanikega, raamatukogutunnid, ettelugemised jms kõigis majades, nii peamajas kui ka kõigis harukogudes. 2025 oli väga tegus aasta täis eriilmelisi sündmusi. Lisaks sellele, et järjest rohkem lapsevanemaid mõistab, et raamatukogu on suurepärane koht lastega aja veetmiseks, viitab suur külastuste arv ka kindlasti üldisele majanduslikule olukorrale riigis. Raamatukogu on ainus koht linnas, kus tasuta ja kultuuriselt lastega aega saab veeta. Samuti on raamatute hinnad länud nii kalliks, et inimesed ei jaksa koju enam palju kirjandust osta.

5.3.1 Laste- ja noortekirjanduse komplekteerimine

Laste-ja noortekirjanduse komplekteerimine on meie raamatukogu üks prioriteetidest, sest tahame toetada lastes lugemisharjumuse kujunemist varajasesst noorusest peale. Raamatute ostmine ei ole paljudele peredele taskukohane, raamatukogu on asutus, mis loob kõikidele lastele ja noortele võrdsed võimalused raamatute lugemiseks. Seega püüdsime võimaluste piires täita osakondade ostusoove, sealhulgas ka nn. „koolikirjandusele”, tegeleda järelkomplekteerimisega, et vahetada välja kulunud ja lagunenud eksemplare. Noortekirjandus on keskkogus dubleeritud lasteosakonnas ja ilukirjanduse osakonnas, et noored saaksid valida, kust eelistavad raamatu laenata.

Laste- ja noortekirjanduse ostud 2025

2025 saadi osta vähem kui 2024. aastal. Eelkõige kannatas järelkomplekteerimine ja väga kulunud eksemplaride väljavahetamine.

	Eks.	Summa
Raamat	3 667	40 260
Noot	21	456
DVD	12	117
Lauamäng	41	772
Arvutimäng	20	695
kokku	3 761	42 300

Sel aastal ostetud eksemplaridest (13 564 eks) moodustas laste- ja noortekirjandus (3 761 eks.) 27,7% ja komplekteerimise rahast kulus selle tarbeks 20,2 %. Suurema osa ostudest moodustasid muidugi raamatud.

Neist keele järgi oli jagunemine järgmine:

- raamatud eesti keeles 622 nimetust ja 3269 eksemplari;
- raamatud inglise keeles 350 nimetust 371 eksemplariga;
- raamatud vene keeles 6 nimetust 8 eksemplariga ja
- raamatud ukraina keeles 19 nimetust 19 eksemplariga.

Kokku 997 nimetust (3667 eksemplari), ostetud raamatutest (13 144 eks.) moodustas 27,9%.

Need andmed on saadud eksemplari väljast IKOOD1. Seda välja täidab meil eksemplaride arvelevõtja: noorte- ja lastekirjandus (202), liigikirjandus noortele ja lastele (204).

Laste- ja noortekirjandust saime lisaks ka asenduste ja annetustega:

Raamat	743
DVD	22
Lauamäng	4
Arvutimäng	1
Kokku	770

5.3.2 Laste ja noorte lugemisharjumuste kujundamine, arendamine ja üritused

Lastetöö sihtrühmadeks on lasteaialapsed, põhikooliõpilased, pedagoogid, tudengid ja lapsevanemad. Laste ja noorte lugemisharjumuste kujundamiseks korraldatakse erinevaid suuremaid sündmusi, inspireeritakse noori lugema suvelugemise programmide kaudu, korraldatakse kohtumisi kirjanikega. Selle kõrval toimub raamatukogutundides järjekindel töö, mis aitab kindlaid kirjandusteemasid lastele ja noortele selgitada. Raamatuaastast inspireerituna korraldati uusi mängu noortele nii raamatukogus kui ka lugemise innustamiseks.

- Laste ja noorte kirjandusfestival LUUP

- Lugemistund Tartu linnaruumis koostöös Soome Instituudiga
- Raamatuaastale pühendatud nukuetendus “Seiklus raamatumetsas” Tartu linnaraamatukogus ja “Raamatukrati suvelugemine”
- Kirjandusfestivali Prima Vista laste- ja noorteprogramm ning heategevusprojekt “Raamat kirjutab inimese”
- Suvelugemise programmid Tartu Linnaraamatukogus ühiselt ning Tammelinna harukogus enda programm

5.4 Raamatukogu kui kogukonnakeskus

Kohalikku pärandit jäädvustav, elukestvat õpet toetav ja vabaaja võimalusi pakkuv kultuurikeskkond.

Üritused/tegevused 2024	Üritused/tegevused 2025	Muutus (+/-)
2460	2556	+96

Üritused/tegevused	Arv
Info-, meedia- ja digipädevuste alane nõustamine ja juhendamine*	1432
Kirjandusega seotud näitused ja väljapanekud	459
Kodulooga seotud sündmused ja väljapanekud	19
Kontserdid või muusikasündmused	15
Kunsti- või käsitöönäitused	50
Lugejamängud ja -võistlused	9
Lugejate kohtumised kirjanike ja kirjandustegelastega, muud kirjandussündmused	174
Üldharivad loengud ja töötoad	327
Muud (nimetada) filmiõhtud, lauamänguõhtud, teatrietendused, avalikud arutelud, näituste avamised, tantsuüritused, õigusapteek	71

Viis kõige olulisemat üritust/tegevust oleks järgmised:

Raamatuaasta kohtumiste sarja raames (7 kohtumist) tulid külla olulised ühiskonnategelased, kes arutlesid oma tegemiste, raamatute ja lugemise üle. Raamatuaasta kohtumiste sari sai alguse kohtumistega Anu Rauaga (10. veebruaril) ning Sirje Karisega (5. märtsil). Neid kahte kohtumist võib esile tõsta kui raamatuaasta väärtust avalikkusele laiemalt tutvustavaid ja äärmiselt sisukaid õhtuid. Samuti andsid need õhtud raamistuse kogu raamatuaasta kohtumiste sarjale.

5.-10. maini toimunud kirjandusfestival Prima Vista tõi Tartu Linnaraamatukokku arvukalt esinejaid, kohtumisi rahvusvaheliselt tuntud kirjanikega ning tõstis kirjanduse Tartu elanike tähelepanu keskpunkti. Silmapaistvamate autorite hulgas, kes linnaraamatukogu külastasid, olid Klaus Modick, Leonardo Padura ning Kjell Westö.

11.-18. oktoobril toimunud Laste ja noorte kirjandusfestival LUUP viis kokku noored ja autorid, kes kirjutavad neile. Festival on oluline viis laste ja noorte lugemisharjumuste arendamiseks ning lugemisrõõmu tekitamiseks. Lisaks koostumistele kirjanikega toimusid koostöös Elektriteatriga filmiseansid, kus sel aastal näidati raamatuaastale kohaselt Eesti raamatutest inspireeritud filme.

Raamatuaastale oli pühendatud 5 erinevat mahukat näitust, mille autoriteks olid linnaraamatukogu töötajad. Lisaks olid raamatuaastast inspireeritud tähestikuväljapanekud kõikides osakondades ja harukogudes, aasta jooksul oli raamatuväljapanekuid 409.

Tartu Linnaraamatukogu nukuteater mängis 2025. aastal Eesti Raamatu Aasta puhul Ilmar Tomuski näidendit "Seiklus raamatumetsas". Nukuteatri näitetrupp esitas etendust üle 20 korra nii raamatukogus kui mujal ja seda on näinud üle 1300 lapse.

5.4.1 Kasutajakoolitused

Koolitused 2024	Koolitused 2025	Muutus (+/-)
456	408	-48

Peamine sihtrühm oli kooliõpilased, kellele viiakse läbi teematunde erinevatel kirjanduslikel teemadel. Osalejate tagasiside koolitustele on väga positiivne.

Täiskasvanutele viidi läbi digikoolitusi nende digioskuste parandamiseks. Sel aastal oli täiendav fookus tehisintellekti teemal, millele oli pühendatud nii koolitusi kui ka kaks linnaraamatukogu peamajas eksponeeritud näitust.

Jätkusid keelekohvikud eesti, prantsuse ja inglise keele praktiseerimiseks, uue keelena lisandus võimalus saksa keele harjutamiseks.

5.4.2 Koostööpartnerid

Koostööpartnereid oli nii majasiseselt kui väljastpoolt. 2025. aastal oli meil taas palju toreid ühistegemisi, millest mitmed on saanud regulaarseks.

- Tartu II muusikakool on pikaajaliseks oluliseks partneriks, muusikakool viib läbi kontserte raamatukogu ruumides ning mitmekesistab seeläbi kultuuriürituste pakkumist raamatukogus.
- Tartu Ilukirjanduses meeskonna koostöö Tartu Linnamuuseumiga ajaloolis-kirjanduslike jalutuskäikude korraldamises ja läbiviimises.
- Soome Instituudi eestvedamisel toimunud aktsiooni „Lugemistund“ raames tehti koostööd lisaks Soome Instituudi raamatukogule ka Tallinna Keskraamatukoguga.
- Osaleti taas Naiskodukaitse algatatud küünlavaha kogumise kampaanias.
- Koostöö Eesti Hoiuraamatukoguga (järelkomplekteerimine ja kogude üleandmine).
- Tartu UNESCO kirjanduslinna raames toimuvad tegevused, näiteks Tartu Lapsepõlve Auhinna väljaandmismeeskonnas panustamine; Dublini kirjandusauhinna 2026. aasta valikusse nomineerisime Hiromi Kawakami „Under the Eye of the Big Bird“, jt.
- Kirjandusfestivalide Prima Vista ja LUUP korraldamistes osalemine ja panustamine.
- Eesti Raamatukoguhoidjate Ühingu juhatuses, toimkondades ja töörühmades osalemine.
- Oluline koostööpartner on Eesti Lastekirjanduse Keskus, kelle organiseeritud vabariiklike 3.-4. klasside kirjanduse tundmise mängu ning 4. klasside ettelugemise võistluse „Kullast kallim“ Tartu linna eelvoorud korraldas lasteosakond. Samuti koordineeriti Hea Laste- ja Noorteraamatu hääletust Tartu Linnaraamatukogus.

- Igal aastal lisandub uusi partnereid nagu näiteks festival Tartu Folk, kellega koos korraldati festivalil muinasjutuhommikuid või Põlva Keskraamatukogu, kes käis oma suvelugemise programmi lõpupeo osana vaatamas meie juures nukuetendust “Seiklus raamatumetsas”.
- Jätkati osalemist Slovakkias rahvusvahelisel 6-15 aastaste õpilaste eksliibriste joonistamise võistlusel. Koordinaatoriks on Slovakkias, Hlohovecis asuv mittetulundusühing AD Personam Hlohovec.
- Noorte kirjandusklubi Tammelinna raamatukogus koostöös Tamme Kooliga.
- Veebruarist alustanud igakuine kokkusaamiste sari täiskasvanutele "Pärastlõuna raamatukogus" Tammelinna harukogus. Kohtumised toimusid koostöös Maarja Küla Tartu kogukonnaga.
- Koostöös Hoolekandekeskusega toimuvad kord kuus jutuhommikud vaimse erivajadusega täiskasvanutele Annelinna raamatukogus.
- Tartu linn kaasas meid keskkonnateemalisse ClimaGen projekti tegemistesse Annelinnas.
- Karlova-Ropka harukogu tihe koostöö TERA kooliga, kuna asutakse samas majas ja Ilmatsalu raamatukogu tihe koostöö Ilmatsalu põhikooliga, sest asutaksegi koolimajas. Kõikide majade lasteosakonnad teevad aktiivset koostööd enda piirkonna koolide ja lasteaedadega.

6 Raamatukogu turundus

6.1 Turunduskanalid

Millised olid aruandeaastal peamised kanalid raamatukoguteenuste tutvustamiseks? Valige sobivad

- ☒ Raamatukogu koduleht
- ☒ KOV-i koduleht
- ☒ Sotsiaalmeedia (nimetada kanalid, nt Facebook, Instagram, TikTok, Youtube jne)
- ☒ Raadio
- ☒ Televisioon
- ☒ Ajalehed, ajakirjad
- ☒ Välireklaam (nt plakatid, ekraanid)
- ☐ Muud (nimetada)

Tartu Linnaraamatukogu on kasutanud regulaarselt juba aastaid tasulist reklaami Tartu Postimehes. 2025. aastal kasutati aktiivselt reklaami sündmustele Facebooki vahendusel. Aasta jooksul tehti Facebookis reklaami 43 raamatukogu sündmusele. Reklaam aitas tuua erinevatele üritustele uusi küllastajaid. Samal ajal tõi see ka Tartu Linnaraamatukogu Facebooki lehele uusi jälgijaid. 2025. aasta jooksul lisandus Facebooki lehele 266 uut jälgijat.

Lisaks kasutati välireklaami Tartu linnaruumis ning teiste kultuuriasutuste infostendidel.

6.2 Väljaannete publitseerimine

2025. aastal linnaraamatukogu ise ühtegi väljaannet ei publitseerinud. Meie töötajad avaldasid järgmisi artikleid raamatukogunduse ja kirjanduse kontekstidest:

Laurik, Mairi. Raamatuarvustus: Brandon Sanderson „Võitleja“. – Reaktor 2025, nr 10, <https://www.ulmeajakiri.ee/?raamatuarvustus-brandon-sanderson-voitleja%E2%80%9D>

Pai, Kristina, Treikelder, Ülo. Raamatukogude mitmekülgne uus nägu valatakse ka uutesse vormidesse. - Raamatukogu 2/2025

Pormeister, Eve. Boolero ja „hoor“. Gabriel Garcia Márquezi „Augustis kohtume“. – Akadeemia 2025, nr 8, lk 1362-1374

Pormeister, Eve. Horisontide avamine. Vestlus Eeva Pargiga. – Looming 2025, nr 9, lk 1256-1267

Pormeister, Eve. „Kirjutamine kripeldab, peas muudkui keerleb, pilk sirutub taevasse...“ Kummardus Põhjamaade ja Eesti sõnameistri Eeva Pargile. – Looming 2025, nr 9, lk 1253-1255

Pormeister, Eve. Mõni valmisolek võtabki aega. Anu Kree „Elu nagides“ (Menu, 2024). – Looming 2025, nr 4, lk 548-551

Pormeister, Eve. Robert Walseri jälgedes. Märkusi Enrique Vila-Matase Bartleby & Co joonealustele märkustele. – Akadeemia 2025, nr 1, lk 102-124

Põldaas, Mai. Iseõppijana mitmekesisust arvestavaks digipädevuste koolitajaks. – Eesti Raamatukoguhoidjate Ühingu Aastaraamat 2024, nr 36 (2025), lk 18-20

Põldaas, Mai. Jagatud kogemus: kuidas Tartu linnaraamatukogu oma mõju kasvatab. - Raamatukogu 3/2025, lk 13-14

7 Eesmärgid tulevaks aastaks

2026. aastal jätkame oma põhitegevustega raamatukogu ning kogukonnakeskusena. Korraldame nii hästi järgi proovitud sündmusi kui katsetame mõnda uut ettevõtmist (näiteks mälu treeningud eakatele, dialoogiringid julgeoleku teemadel, jt).

Jätkame tegevustega üleminekul iseteeninduslikule laenutus- ja turvasüsteemile (kiibistame kogusid, paigaldame seadmeid, koolitame töötajaid ja valmistame juhendmaterjale kasutajatele).

Jätkame ettevalmistus- ja planeerimistegevusi kultuurikeskus Siuru raames. Leiame asenduspinna Karlova-Ropka harukogule olemasolevate ruumide remondi ajaks.

Jätkame helisummutustöödega lugemissaalides (paneelid kaja summutamiseks jms).

Osakonnajuhatajate aruannete põhjal koostas Mai Põldaas

19. märts 2026

Digitaalselt allkirjastas direktor Kristina Pai

Lisa 1. Raamatuaasta kokkuvõte Tartu Linnaraamatukogus

Kõne koostas teema-aasta koordinaator Kaja Kleimann

Suur ja tähtis raamatuaasta hakkabki lõppema, kuigi üht-teist on veel oodata.

Mul oli alguses plaanis öelda, et teen nüüd väikese ülevaate raamatuaastal meie raamatukogus seni toimunust, aga kui tekst valmis sai, tuli seda hoopis kärpima hakata, väikesega pole võimalik mingitki ülevaadet anda.

Ilma abimaterjale kasutamata poleks pooled asjad meelde tulnud ja ilma paberilt maha lugemata ma seda juttu esitada ka ei suuda.

Kohe alguses ütlen ära, et kirjanikest, kes meid külastasid, mainin vaid väga üksikud, sest enne läheb issanda päike looja, kui ma kõik autoreid üles lugeda jõuan.

Karlova harukogus käis 29. jaanuaril Tiit Aleksejev, kes rääkis raamatuaasta avamisega väga hästi sobiva teema "500 aastat eesti raamatut ja kirjakeelt" raames Eesti Kirjanike Liidu ajaloost ja tegemistest. Karlovas käsid veel Urmas Vadi ja Sven Mikser, Annelinnas Viivi Luik ja Kai Aareleid. Raamatuaasta avamiseks 30. jaanuari varahommikul kell 9 kohtus noorte lugejatega Leelo Tungal Tammelinna harukogus ja pärast seda ka Ilmatsalu harukogus.

Veel esietendus avamispäeval meie peamaja saalis Ilmar Tomuski just meie nukuteatrile Eesti Raamatu Aasta puhul kirjutatud näidend „Seiklus raamatumetsas“, mis on lustakas lugu emakeele tähtsusest.

Muidugi teeme me näitusi, kohtumisi kirjanikega ja kirjanduskohvikuid kogu aeg, kuid Eesti Raamatu Aastal panime rõhud mõnevõrra teisiti. Näiteks kirjanduskohvikutes on seni olnud arutlusel enamasti üks raamat korraga, kuid tänavu olid laiemad teemad:

A nagu ajalugu ja/või ajalooline romaan, külaliseks ajaloolane ja kirjanik Mann Loper;

D nagu draama, külaliseks Eesti Teatri Agentuuri juhatuse liige Kirsten Simmo;

F nagu Folkloor, külas Eesti Kirjandusmuuseumi folkloristikaosakonna juhataja akadeemik Mare Kõiva;

L nagu Luule, külas Anzori Barkalaja;

K nagu Krimi, vestlesid meie kolleeg Tiina Tarik ja meie lugeja Katrin Alekand;

T nagu Tartu – see kirjanduskohvik toimus Tartu toas ja jutuaajamist Tartust ja Tartuga seotud kirjandusest juhtis kolleeg Halliki Jürma;

U nagu Ulme viis muidugi läbi meie oma ulmekirjanik Mairi Laurik, kolleegina Mairi Tempel;

Õ nagu õppimine ja õpetamine, kus rääkis eesti keele ja kirjanduse õpetaja Maarja Valk.

Täiesti uus mõte oli tähestikunäitused. Iga kalendrikuu jaoks jätkus täpselt kaks tähte ja kõik tegijad leidsid endile huvi pakkuvad sõnad, enamasti erinevad, mõnikord ka kattuvad, (värvid esinesid nii ilukirjanduslike teoste pealkirjades kui tehnikasaali väljapanekus), päris sageli oli ühe tähe kohta mitu sõna ka samas saalis. Inimeste fantaasia lõi mitmest otsast lõkendama ja leiti päris ootamatuid sõnu tähistamiseks nii suuri kui väikesi asju hiirtest kosmoseni- kes oleks arvanud, et H nagu Hiir hõlmab nii tühjast piimapudelist automudeli teinud pisinärlit kui ammust raamatukogudirektorit ja nii toreda väljapaneku kokku annab. Keele all saab näidata ka kehakeele- ja viipekeele teoseid. Vaimukad olid tehnikasaali näitused Fordist ja GAZ-ist ning jalanõudest. Osa võtsid kõik osakonnad ja harukogud.

Mõned tähed jõudsid ka lugemissoovituste blogisse: I nagu instaluule (mis mõistagi ainult blogis ongi), L nagu lapitöö, R nagu romad, N nagu naistekas, J nagu jooksmine, K nagu kosmos, D nagu draakon, B nagu ballett, A nagu ajalugu ja A nagu ajalooline romaan.

Kui tähestikunäituste hulgas oli rohkem nii-öelda väljapanekuid ja vähem kommentaaride ja tekstidega varustatud, siis loomulikult olid meil ka suured ja põhjalikud näitused, millega kõvasti eeltööd oli.

„Looga raamat“ oli linnaraamatukogu töötajate ja lugejate raamatutest ning nendega seotud lugudest. Tänu Toomas Petersellile, kes tegi pildid, ja Liina Rajule, kes andis Sway-keskkonnas kujundusele viimase lihvi, on näitus nüüd kodulehel ka virtuaalkujul olemas.

Ainult virtuaalkujul saab vaadata näitust „Eestikeelne muusika- ja noodiraamat 1635-1869“, mis valmis meie muusikaosakonna juhataja Meery ja Eesti Rahvusraamatukogu koostöös ja mis annab võimaluse tutvuda 100 digiteeritud teosega.

Näitus „Tartu ja Tartumaa kirjastused“. Väga paljud inimesed ei pööra lugedes teose välja andnud kirjastusele üldse mingit tähelepanu, aga kindlasti oli näitusel üllatusi ka nende jaoks, kes seda jälgivad. Näitus andis ülevaate praegu tegutsevatest ning viimase viie aasta jooksul midagi üllitanud kirjastustest. Neid on hämmastavalt palju.

Samal ajal oli Tammelinnas näitus „Eesti kirjakeel ja olulised teosed“, mis tutvustas eesti kirjandusloo tähtteoseid. Esindatud olid nii täiskasvanute kui ka lastekirjandus, valiku tegid raamatukogutöötajad.

"Kirjutatud paigad" vaatles ja illustreeris kirjandusfestivali Prima Vista teemat "Raamat kui paik. Paik kui raamat" läbi paikade, mis on muutunud populaarseks või isegi kultuslikuks pärast seda, kui neid on raamatutes kirjeldatud. Näiteks Forks "Videvikus" või Ystad Rootsis, kus elab ja töötab detektiiv Wallander.

Sügisel "Tartu (ja Tartumaa) kirjarahvas" näitusel olid väljas praegu teadaolevalt Tartus (või Tartumaal) tegutsevate kirjanike teosed, aga ka näited tõlkijate, toimetajate, kirjandusteadlaste ja kirjanduskorraldajate töödest. Nii mitmedki inimesed on tegelikult mitmes rollis korraga, valiti koostaja meelest olulisemad.

Viimasena avati jaanuaris 2026 raamatuaasta suurim näitus "Läbi aja, ümber ilma: raamatu ja raamatukogu lugu" Tartu linnaraamatukogu peamaja I, II ja IV korrusel. Selle näitusega on püütud kokku võtta ilmvõimatut – hõlmata kogu maailma ja Eesti raamatuloo tähtsündmusi, teoseid ja ettevõtmisi, mis on kultuuri- ja kirjandusloos märgilised, ja näidata, kui oluline on raamatukogude roll selle kõige lugejateni toomisel. Lõpetuseks tehakse kummardus ka meie raamatukogule nime andnud Oskar Lutsule – Eesti läbi aegade loetuimale kirjamehele.

Raamatukogu ei teinud mitte ainult ise näitusi, vaid meil sai näha ka raamatuaasta puhul koostatud rändnäitusi. Peamajas võõrustati "57 708 päeva märgilist eesti luulet", mille koostasid noored kirjandusteadlased Rahel Ariel Kaur, Katrinka Josephine Savimägi ja Kerstin Vestel, kes valisid välja 30 nende meelest märgilist luuletust. Rahustav oli leida, kui suure osaga ma nõus olin.

Tammelinna raamatukogus oli Eesti Raamatu Aastale pühendatud Tõrukese lasteaia näitus „Minu lapsepõlve lemmikraamat“, kus vastavalt nende õppeaasta tunnuslausele "Koos loome, koos teeme", olid näitusel eksponeeritud nii lasteaia töötajate kui ka laste tööd.

Tartu Lastekunstikooli näitus "Piltidesse püütud sõnad: Eesti raamat laste silme läbi" raamatukogu saalis lasi kohtuda Nukitsamehe, Klaabu, Nublu ning mitmete teiste raamatutest armsaks saanud tegelastega. Lisaks olid muusikaosakonna galeriis eksponeeritud noorte illustratsioonid lugudele, mis alles ootavad kirjutamist.

Ka rahvusvahelist luulepäeva tähistasime Eesti Raamatu Aastal erinevalt ja suurejoonelisemalt, rõhutades eesti luule osa. 21. märtsil toimus terve päev Luuleloos Tartu Linnaraamatukogu peamajas ja harukogudes. Kõik külastajad said täringutega õnne proovida ja endale ühe Eesti luuletaja autogrammiga luuletuse välja loosida. Kokku sai jagatud ligi 700 luuletust 28 autorilt. Peamajas kohtus lastega Ilmar Trull ja õhtul sai saalis nautida Hedvig Hansoni soolokontserti "Laul ja luule", mille kavas peamiselt omaloomingulised ja tema ema Novella Hansoni kirjutatud laulud eesti luuletajate tekstidele.

Väga populaarsed olid "Raamatuaasta kohtumised", kus tuntud inimesed rääkisid oma teest raamatute juurde ja lugemiselamustest: omavahel vestlesid linnapea Urmas Klaas ja linnakirjanik Tõnis Vilu, Mihkel Muti ja Vabariigi Presidendi abikaasa Sirje Karisega vestles

Ago Pärtelpoeg, Maarja Jakobsoni ja Toomas Kihoga vestles Liina Raju. Anu Raua ja Tartu Ülikooli rektori Toomas Asseriga vestles meie direktor Kristina Pai.

Päris uue ettevõtmisena toimusid Maarja küla algatusel Tammelinna harukogus kord kuus kohtumised “Pärastlõuna raamatukogus”, kus Maarja küla inimesed vaatasid uut näitust ja toimus teematund vestluse ja raamatulugemisega, aasta jooksul oli neid 11, osales 159 inimest. Plaanis on jätkata ka raamatuaasta lõppedes. Ka Annelinnas toimusid Jutu- ja vestlushommikud täiskasvanutele koostöös AS Hoolekandeteenused Tartu kodudega.

Karlova harukogus korraldati “Eesti keele ja kultuuri ärkamisaeg” teemaline plakatnäitus ja aardejahi vormis töötuba, kus noored said ajateljele märkida olulisi punkte alates esimesest eestikeelsest raamatust kuni 19. sajandi lõpuni. Nüüd, raamatuaasta lõpusirgel, alustatakse raamatuklubilist koostööd Lille Noortekeskusega.

2025. aastal anti esimest korda välja Tartu Linaraamatukogu oma kirjandusauhind “Tartu raamat”.

Lugejatele korraldasime kaks tänuüritust, laste ja täiskasvanute jaoks eraldi.

Võistlused ja mängud

Templimänge ja seiklusmänge ning võistlusi on ikka korraldatud, raamatu aastal oli uueks asjaks üleskutse lugeda üksi või kellegagi koos 500 lehekülge. 2025. aasta lõpuks oli tuvastatavalt loetud 409062 lehekülge, aga kuna paljud ei kirjutanud täpseid numbreid, siis tegelikult oli neid palju rohkem, võib julgelt 500 000 ära öelda. Üks lasteaiariühm luges koos 1300 lehekülge. Osavõtjaid oli ka Võru-, Pärnu- ja Läänemaalt.

Suvelugemine 2025

Laste-ja noorteosakonna Raamatukratt ning Tammelinna harukogu kutsusid Eesti Raamatu Aastal veetma suve koos raamatutega. Raamatukratt andis lugemispassid, mille abil leida viis raamatut ja nende kohta kirjutada ja joonistada. Tammelinna lastel tuli samuti vähemalt kolm raamatut teemadesse lugeda ja abiks olid koostatud soovituslikud nimekirjad. Hästi tore mõte oli anda osalejatele võimalus kujundada raamatukogu seinale kas oma- või klassinimeline tammepuuoks, mis kasvas iga loetud raamatuga lehe võrra pikemaks. Osaleti nii omaette kui klassidena, kolm klassi näiteks terves koosseisus.

Tammelinna päevade raames toimunud pidulikult suvelugemise lõpetamisel oli külas kirjanik Helena Koch. Raamatukrati lõpupeole olid kõik oodatud peamajja, aga kas kõik 300 ka tulid, ei tea.

Lasteosakond korraldas omaloomingulise jutukonkursi Tartu linna ja maakonna koolide õpilastele, see toimus neljas erinevas vanusegrupis, iga jaoks oma teema. Konkursist võttis osa 43 last.

Samuti kutsuti lasteaiariühmi ühistööna looma põnevalt kujundatud raamatuid, nii sisu kui vormi osas anti täiesti vabad käed.

Lasteosakond on ka üks laste ja noorte kirjandusfestivali LUUP 2025 raames toimunud ülevabariigiline luulevõistluse „Viieväsi“ korraldajatest. Võistluse tingimuseks oli vähemalt ühe viiest märksõnast kasutamine ning Eesti Raamatu Aasta puhul oli enamik neist seotud raamatuga: "leht", "kiri", "rida", "lugu" ning "saladus". Ka sellel võistlusel oli kolm vanuseklassi ja osa võttis 300 last ja noort, töid hindasid vanema kooliastme õpilased ja tudengid.

Mitmesugused jalutuskäigud koguvad kõikjal populaarsust, ka meil oli neid mitmeid, aga just Eesti raamatu 500. aastapäeva puhul tegi Ülo Treikelder jalutuskäigu koos rahvakirjanik Oskar Lutsuga. Alustati Lutsu kodust, tema majamuuseumi juurest ja jõuti lõpuks Lutsu mälestusmärgi juurde.

Oli võimas aasta ja see pole veel sugugi kõik: 10. veebruaril 2026 saabub meie majja Eesti Raamatu Aasta suur vaip. Päris torupillihelide saatel seda majja ei kanta, aga õhtusel üritusel pilli- ja muid lugusid igatahes kuulda saab, vaipa tulevad tervitama Cätlin ja Marko Mägi ning Piret Päär.